

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaali ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

Nro 29-30 • Perjantaina 22. heinäkuuta 2005

56. VUOSIKERTA

lirtonumerohinta 1 €

Kurkijokelaisten 59. Pitäjäjuhla

Loimaan Hirvikoskella 30.-31.7.2005

Olette sydämellisesti
tervetulleita!

Kurkijoki-Säätiö, Kurkijoen Marttayhdistys ry
ja Loimaan Seudun Karjalaseura ry

Joko olet tutustunut?

Kurkijoki-puistossa avaralla puitten koristamalla aukealla seisoo mustagraniittinen patsas, johon on kaiverrettu teksti:

*Jouduttuaan sodan
loputtua syyskuussa 1944
jättämään kotiseutunsa
kurkijokelaiset taivalsivat
900 km Etelä-Pohjanmaan
kautta tänne
Loimaan seudulle, jonne
rakensivat uudet kotinsa
vuosina 1945-1952.*

*Tämä kivi on pystytetty
tuon raskaan
evakkomatkan muistoksi.*

2002
Loimaan Seudun Karjala-
seura
Kurkijoki-Säätiö

Kurkijoki-puisto sijaitsee Loimaan kaupungin keskustassa, Loimijoen Hulmin alueen puolella, ei siis torin puolella. Se on Puutarhurin- ja Ylistaron-

katujen välissä, lähellä niiden yhtymiskohtaa. Autolla on kaikkein helpointa mennä sinne, kun kulkee Turku-Tampere –pikatieta kaupungin risteyksestä noin kilometrin verran Tampereen suuntaan ja kääntyy oikealle Kutojankadulle, jolta kääntyy noin puolen kilometrin jälkeen vasemmalle Ylistaronkadulle. Vähän yli puolen kilometrin päässä on Kurkijoki-puisto, jonka ohi ei pääse, jos vähän silmäilee ympäristöään.

Kaupungista päin tullessa pitää ajaa Turuntietä Loimijoen yli, jonka jälkeen tie muuttuu nimeltään Tampereentieksi. Joen jälkeen ajetaan pari sataa metriä, minkä jälkeen käännetään vasemmalle Savipelonkadulle, jota ajetaan vajaa puoli kilometriä. Matkalla katu ehtii muuttua Loimaankaduksi ja Ylistaronkaduksi, mutta sitten Kurkijoki-puisto on vasemmalla.

Sivuillamme
TÄNÄÄN mm.

Hiitola-juhlat 6.-7.8.....4
Kurkijoki-juhlat5
Lankisen sisarukset ”kotona”6
Maisemantutkijat Hiitolassa7
Miikkulaiset Elisenvaarassa8
Heikinmaan muistelmät, osa 139
Vätikässä tapahtuu10

**Kurkijokelainen ilmestyy
5.8., 19.8., 2.9., 16.9., 23.9.**

Huom.

**Toimitus on kiinni viikolla 32 eli 8.-12.8.,
jolloin toimittaja kirmailee kesälaitumilla.**

Vierailukohteita Loimaalla

Pitäjäjuhla viikonloppuna sunnuntaina 31.7. sinne voi kannattaa poiketa Kurkijoki-museossa Kojonperässä, jonne on opastus Loimaalta Alastarolle vievältä tieltä. Museo on auki pitäjäjuhlien lukuhde Loimaalla on 9-vuoksi vähän normaalia myöhemmin. Lauantaina 30.7. on mahdollisuus vierailulla museossa ennen Mui-
tojen iltamia eli klo 14-18 ja
sunnuntaina 31.7. sinne voi mennä vielä päiväjuhlan jälkeen, koska se on auki klo 15-19.

Huomattava uusi vierailukohde Loimaalla on 9-tien varteen rakennettu Suomen maatalousmuseo Sarka, jonka aukioloaika on kesällä joka päivä klo 10-19.

Näin upealta on viime viikkoina näyttänyt Loimaan Metallimiehenkujalla. Airi Heinossella on todellinen viherpeukalo ja kiinnostusta puutarhanhoitoon. Pihamaa on täynnä mitä erilaisimpia kukkia ja kasveja.

Pihamaan komistus ”Flammentanz”

Köynnösruusulle valitaan puutarhan aurinkoisin ja suojaisin paikka. Se on ryhmäruusun tapaan talvenarka ja vaativa kasvuo-
lojen suhteen.

Köynnöstävistä lajeista useimmat kukkivat kerran kesässä, joidenkin lajien kukinta on uusiutuvaa. Lähes kaikki köynnösruusut tarvitsevat talvisuojauksen. Pohjantähti ja Flammentanz ovat köynnösruusujemme kestävimpiä lajikkeita.

Istuta ja hoida hyvin

Muokkaa maa noin puolen metrin syvyydeltä, kalkitse ja lannoita. Istuta köynnösruusua noin 30-50 senttimetrin etäisyydelle

seinästä. Muotoile istutus kohopenkiksi, jossa multa-
penkki jää noin 20 senttiä maanpintaa korkeammalle. Jalostuskohdan tulee olla noin 15 sentin syvyydessä.

Tee istutusleikkaus. Poista heikoimmat versot ja typistä vahvimmat. Ohjaa versot köynnöstukeen. Suojaa versot ja juuristo pakkasilta syystalvella. Köynnösruusuja lannoitetaan kuten ryhmäruusuja.

Ohjeet on poimittu Puutarhamailman kotisivuilta. Onnea vain kotipuutarhurille. Heinaset arvelevat, ettei heidän Flammentanzinsa voi millään kukkia ensi vuonna yhtä komeasti, sillä se tekee kukkansa edellisvuoden versoihin.

22.7.2005

Onnenpäivän koitto

Tervetuloa Loimaalle heinäkuun viimeisenä viikonloppuna. Kurkijoki-Säätiö järjestää jo 59. kerran entisen Kurkijoen pitäjän asukkaille ja heidän jälkeläisilleen kesäiset juhlat. Ensimmäiset vuosikymmenet juhlat kiersivät eri sijoituspitäjissä, mutta myös jo vuosikymmeniä olemme saaneet kutsua väen koolle tänne Loimaalle. Viime vuoden vaihteessa Loimaan kunta liitettiin Loimaan kaupunkiin, joten nyt kokoonnumme Loimaan kaupunkiin, vaikka juhlat pidetäänkin Hirvikoskella.

Vuosi toisensa jälkeen satoja ihmisiä saapuu pitäjäjuhlille tapaamaan tuttuja, tutustumaan uusiin ihmisiin ja yhdessä nauttimaan heille järjestetystä ohjelmasta. Kaukaa saapuvat järjestävät myös omia tapaamisiaan juhlien yhteyteen, näin saadaan kuin ”iskettyä kaksi karpästä yhdellä iskulla”. Tänä vuonna ainakin Sikiön suku ja Savilla juurensa löytävät kokoontuvat yhteen.

Sukututkimus on tämän päivän ”kova sana”. Itsekin tunnustan jonkin verran hurahtaneeni juurieni tutkimiseen. Pitäjäjuhlillamme ovat sukututkijat Veikko Repo ja Mauri Rastas paikalla. Heiltä voi kysellä ja heille voi mielellään kertoilla omien sukujensa tietoja. He ottavat vastaan kaikkea tietoa, siis myös nykypolvien tiedot ovat tärkeitä, sillä niitä eivät sukututkijat saa väestörekisteristä. Juhlille kannattaakin tänä vuonna lähteä pa-

perinivaskan kanssa. Tietojen vaihtaminen rikastuttaa puolin ja toisin.

Koska Säätiöllä ei ole henkilöjäseniä, ainoastaan luottamushenkilöitä, se ei yksin pysty näin isoa juhlia järjestämään. Mukana ovat varmaan alusta asti olleet martat. Kurkijoen Marttayhdistys onkin yksi juhlien kantavista voimista. Ja he paistavat maan mainiot karjalanpiiraat! Monta kertaa olen ostanut niitä pussillisen vielä kotiinkin. Voi, että ne maistuvat!

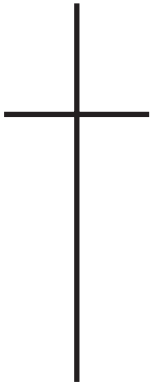
Tänä vuonna, niin kuin monena vuonna aiemminkin, saamme tärkeää apua myös Loimaan Seudun Karjalaseuralta. Heitä näemme muun muassa lipunmyynnissä, paikoitusalueella sekä järjestysmiehinä.. Paikkakuntalaisina he ovat vertaansa vailla oleva porukka. Kiitokset kaikille mukana oleville jo näin etukäteen. Olette monet jo nyt tehneet paljon juhliemme onnistumiseksi.

Kaikki Te, jotka asutte kauempana, voitte olla mukana auttamassa juhlien onnistumisessa siten, että saavutte paikalle. Tulkaa ja nauttikaa kesäjuhlien tunnelmasta, jollaiseen en ainakaan minä ole missään muualla törmännyt, jos ei Hiitolan juhlia lasketa, sillä neidän ovat kuin ”meidän” juhlat.

Nähdään pitäjäjuhlilla!

Raija Hjelm

Kuolleita

Taimi VENTO

* 28.8.1919 Ruokolahti
† 9.7.2005 Alastaro

Kaunis on kuunnella kutsua Luojan, nukkua pois, kun uupunut on, siirtyä sinne, missä iäminen on rauha, missä on tuskakin tuntematon.

Kaivaten
Sukulaiset ja ystävät

Ystävällisenä kutsuna ilmoitamme, että Taimi siunataan Virttaan kirkossa lauantaina 23.7.2005 klo 11.00, jonka jälkeen muistotilaisuus Loimikodissa. Kiitos Alastaron terveyskeskuksen vuodeosastolle Taimin hyvästä hoidosta.

Rakkaamme

Matti TORIKKA

* 9.6.1918 Kurkijoki
† 7.7.2005 Mellilä
Kiittäen ja kaivaten

Heikki ja Eila
Henri ja Maria
Annina ja Timo
Hannu
Niko ja Maria
Keijo
Sukulaiset ja ystävät

Side viimeinen kotiimme lapsuuden näin katkesi hiljaa sammuen. Uni ikuinen tuuditti isän pois, vaan muistoja mikään ei himmentää vois. Isälle kiitokset kauneimmat tahdomme antaa, sinut vierelle äidin nukkumaan kantaa.

Siunattu läheisten läsnä ollessa. Lämmin kiitos osanotosta. Kiitos Tammikodin henkilökunnalle isän hyvästä hoidosta.

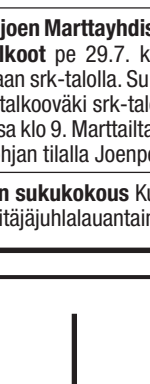

Lämpimät kiitokset kaikille

AILI SARREN

muistoa kunnioittaneille.

Omaiset

Muistettavaa

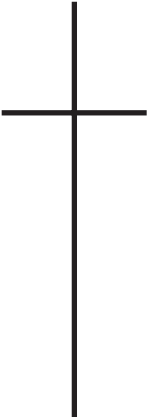
Loimaan Karjalakuoron harjoitukset pitäjäjuhlia varten ti 26.7. ja to 29.7. klo 17 Loimaan työväenopistolla.

Kurkijoen Marttayhdistyksen piirastalkoot pe 29.7. klo 9 Kanta-Loimaan srk-talolla. Su 31.7. ravintolan talkooväki srk-talolla ja Hirvihovissa klo 9. Marttailta ma 1.8. klo 18 Pohjan tilalla Joenperässä.

Sikiön sukukokous Kurkijokelaisen pitäjäjuhlalauantaina 30.7. al-

kaen klo 12 Loimaan evankelisella kansanopistolla Hirvikoskella. Lisätietoja Tauno Siitamalta, puh. 0400-232 550.

Hiitolan Pitäjäseura järjestää **kesäretken** la 20.8. Anne (o.s. Riikonen) ja Harri Hirvikosken tilalle Tuorilaan. Lähtö Porin Linja-autoasemalta klo 13. Ilmainen linja-autokuljetus, ruokailu maksullinen. Tule mukaan viettämään rattoisaa lauantai-iltapäivää. Pientä ohjelmaa. Ilmoittautuminen ja lisätietoja Raija, puh. 040-538 7401 tai (02) 633 4975.

Rakas siskomme ja tätimme

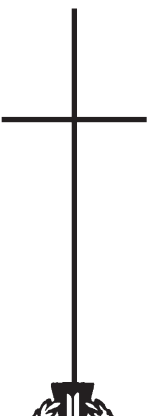
Martta KIISKI

* 4.5.1925 Kurkijoki
† 2.7.2005 Loimaan aluesairaala

Kaipauksella muistaen
Sisarukset ja
sisarusten lapset perheineen

*”Elät ajatuksissamme,
sydämissämme ja muistoissamme.”*

Siunaus on toimitettu läheisten läsnä ollessa. Lämmin kiitos osanotosta. Kiitokset Tiaisentien palvelutalon ja Loimaan aluesairaalan henkilökunnalle sisaremme hyvästä hoidosta.

Kauko Tenho SUPPONEN

* 31.3.1921 Jaakkima
† 3.6.2005 Pori

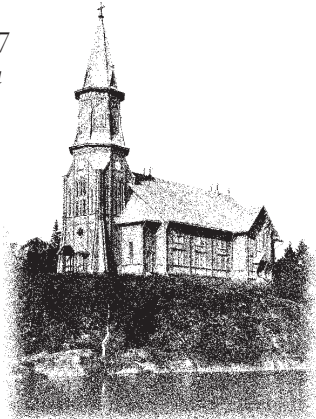
Kaivaten
Puoliso
Pertti, Kirsti ja Esa perheineen
Sukulaiset ja ystävät

*Rannalle himmeän lahden
aurinko laskenut on.
Kutsu jo soi iltahuudon,
taakka jo laskettu on.
Hoivatkaa, kohta poissa on veljet,
muistakaa, heille kallis ol' maa.
Kertokaa lastenlapsille lauluin,
himmetä ei muistot koskaan saa!*

Haudattu läheisten läsnä ollessa.

Hartaus sumuntaiksi 24.7
10.sunnuntai helluntaista

Virtaamaan ja kulumaan

Lapsuuteni kesäpaikan läheisyydessä on pulppuava lähde, josta olemme hakeneet juomaveden. Kauhana ja kammun avulla olemme valuttaneet jääkylmän lähdeveden vesisäiliöön, josta riittää päivän ja vähän seuraavankin tarpeisiin. Helteisenä kesäpäivänä on nautinto pestä kasvonsa lähteen äärellä ja juoda vettä suoraan kämmenestä. Jo pelkkä virtaavan veden katseleminen virkistää.

On kuitenkin yllättävää, miten nopeasti lähdevesi menettää säiliössä parhaimmat ominaisuutensa. Seuraavana aamuna siitä ei ole kesähelteillä samalla tavalla janon sammuttajaksi kuin suoraan lähteestä juotuna. Siinä ei ole enää samaa makua ja raikkautta. Siihen on alkanut myös kerääntyä ilmassa lenteleviä roskia ja hyönteisiä. Viimeinen vesitilkka säiliön pohjalla ei houkuttele enää ketään juomaan. Se on merkki siitä, että on aika lähteä lähteelle vedenhakuun.

Elämää itsessään kuvataan usein virran juoksuna, virtaavana vetenä. Tuossa kuvassa on tavoitettu jotakin olennaista elämän olemuksesta. Elämä lahjoineen ja taakkoineenkin on tarkoitettu eletäväksi. Se on tarkoitettu virtaamaan kuin vesi, annettavaksi eteenpäin. Elämä on käyttöä ja kulumistakin varten. Jumalan lahjojen on tarkoitus olla eläviä ja vaikuttavia. Muuten ne joutuvat hukkaan. Seisova vesi väljähtyy ja menee pilalle. Virtaava vesi säilyttää raikkautensa ja elinvoimaisuutensa.

Tämä sunnuntai haastaa meitä miettimään, miten hyvin ja vastuullisesti käytämme meille uskottua elämämme lahjaa. Todennäköisimmin lahja on käytössä niinä hetkinä, kun uskalamme tarttua meille tarjoutuviin mahdollisuuksiin ja haasteisiin, ottaa joskus riskejäkin. Lahja pääsee oikeuksiinsa silloin, kun arvostamme omia kykyjämme ja taipumuksiamme niin, että haluamme palvella niillä toisia. Sen vaalimiselle on tyypillistä laittaa itsensä likoon, eikä vain pelastaa omaa nahkaansa. Silti kenenkään ei tarvitse ylittää itseään. Vastuussa on vain siitä, mitä on saanut.

Jeesus Nasaretilaisen elämä ja kuolema on esikuva meille siitä, kuinka käyttää tätä kallista elämän lahjaa. Hän oli rikas, mutta tuli meidän vuoksemme köyhäksi. Hänen kuolemastaan aukeni meille elämä. Elämänohjeeksi hän jätti meille vaikeat, mutta elämää tuovat sanat: ”Joka varjelee elämänsä, kadottaa sen, mutta joka elämänsä minun tähteni kadottaa, on sen löytävä.”

Olenko itse elämisen virrassa vai yritänpö puristaa elämää säiliöön? Se, joka haluaa pitää vain itsellään, huomaa yllättäen pitävänsä tyhjää maljaa huulillaan. Mutta se, joka heittäytyy, antautuu ja ottaa tehtävän saa maljan, joka vuotaa yli. Helteessä ja vaivassakin hänen eteensä avautuu virtaava lähde. Vesi, joka huuhtoo hien ja sammuttaa janon.

Tiina Reinikainen
Kirjoittaja on Pielisensuun seurakunnan pastori Joensuusta.

Rakkaamme

Juhana HARTIKKA

* 30.8.1916
Kurkijoki Otsanlahti
† 27.6.2005 Hämeenlinna

Kaivaten
Antti-veli, Juhani perh.
Aili-sisar, Pirjo perh.
Risto-veli ja Sirkka,
lapset perh.
Helmi-sisaren lapset perh.

*Kuljemme polkua hiljaa
alhoissa varjoisan maan.
Ylhäällä Luojamme luona
kasvosi nähdä mä saan.*

Veljemme on siunattu 16.7.
Lämmin kiitos osanotosta.

NIMIPÄIVÄT

pe 22.7. Leena, Leeni, Lenita, Matleena, Alina
la 23.7. Olga, Oili
su 24.7. Kristiina, Tiina, Kirsti, Kirsi, Kiia, Krista
ma 25.7. Jaakko, Jaakob, Jaakoppi, Jimi
ti 26.7. Martta
ke 27.7. Heidi, Unikeonpäivä
to 28.7. Atso
pe 29.7. Olavi, Olli, Uolevi, Uoti
la 30.7. Asta
su 31.7. Helena, Elena
ma 1.8. Maire
ti 2.8. Kimmo
ke 3.8. Nea, Linnea, Neea, Vanamo
to 4.8. Veera

Juhana Hartikka

30.8.1916-27.6.2005

Juhana Hartikka viimeisen kotinsa eli Kössi-säätiön palvelutalon ruokasalissa vuonna 2003 sellaisena, kuin me hänet muistamme.

Isäni veli Juhana Hartikka oli minun kummisetäni. Hän olisi täyttänyt ensi kuussa 89 vuotta, joten hän sai elää pitkän elämän, josta yli 55 vuotta Hämeenlinnassa. Viimeiset 17 vuotta hän eleli yksinään, sillä hänen vaimonsa Tyyne (o.s. Pöllänen) nukkui pois vuonna 1988. Heillä ei ollut lapsia, joten me sisarusten lapset olimme heidän lellittelynsä kohteina, mutta mekin asuimme kovin kaukana. Hämeenlinnassa Jussi-sedällä ei ollut suku-

laisia.

Juhana Hartikka syntyi Kurkijoen Otsanlahdella Anton ja Hilma Hartikan neljänneksi lapseksi. Lapsia oli syntynyt tasaisesti kahden vuoden välein. Kun Juhana syntyi, perheessä oli 6-, 4- ja 2-vuotiaat lapset vauvan lisäksi. On siinä ollut pienten varpaiden vilinää. Seuraavaa lasta saatiin sitten odottaa 5,5 vuotta, joten Juhana sai nauttia aika kauan kuopuksena olosta. Sanotaan, että rakkaalla lapsella on monta nimeä.

Perheen tavan mukaan poikalapsille ei annettu kuin yksi ristimänimi. Sen sijaan Juhana sai monta lempinimeä: häntä kutsuttiin yleisesti Jussiksi tai Jukaksi.

Sitten aikanaan Jussi-setä osallistui sotiimme, olihan hän juuri sopivan ikäinen 23-28-vuotiaana. Viimeisinä elinvuosinaan hän sai vihdoin viimein tunnustuksen sotainvalidisuudesta, kun hänelle myönnettiin pieni invalidiprosentti. Jussi-setä osallistui sekä Hämeenlinnan Rintamaveteraanit ry:n että Sotainvalidien toimintaan, mistä saimme komean tunnustuksen siunaustilaisuudessa, järjestöjen lippujen ja veteraaniveljien myötä. Hän toimi muun muassa useamman vuoden Rintamaveteraanien rahastonhoitajana.

Tyyne-tädin veljenpoika Kari Pöllänen asui monet vuodet heillä kuin heidän oma poikansa. Meitä muita lapsia helliteltiin karkeilla, hyvällä ruualla ja jätskillä. Kun olimme pieniä 1950- ja 60-lukujen vaihteessa, ei vielä ihan kaikkea halua maansa saanut. Muistan, kuinka erään kerran, kun Jussi-setä perheineen oli meillä kylässä, aikuiset päättivät, että ostettaisiin lapsille jäätelöä.

Me kolme mukulaa (Kari, Reijo ja minä) emme tulleet siitä ensin ostetusta määrästä vielä kylläisiksi, joten sitä haettiin lisää. Sitä todellakin piti hakea kaupasta lisää, sillä pakastimia ei vielä silloin ollut. Muistaakseni jäätelöä haettiin niin monta kertaa, että lopulta söimme sitä kolmeen pekkaan viisi tai kuusi litraa

melkein yhteen menoon. Senkin jälkeen yritimme vakuuttaa, että meihin vielä mahtuisi, mutta siihen kohtaan vanhemmat laittoivat stopin. Ja totuushan on, että sillä kertaa tulimme kylläisiksi. Niin paljon emme jäätelöä tuolloin kuitenkaan saaneet, että olisimme siihen kyllästyneet, mikä ehkä oli ollut vanhempien tarkoitus.

Muistan Jussi-setäni hyväntuulisena, myhäilevänä ja hymyilevänä, yleensä aika hiljaisena isona miehenä. Olikin varmaan hyvä, että hän oli hiljaisen sorttinen, sillä Tyyne-täti sitä vastoin oli puhelias ja temperamenttinen. Siten he täydensivät toisiaan.

Kalanhaju kuului myös mielikuvissani Jussi-sedän olemukseen, sillä heillä oli

monet vuodet Hämeenlinnan kauppahallissa kala-kauppa. Myöhemmin Tyyne-täti perusti sekatavara-kaupan, jota hän hoiti. Silloin he asuivat kaupan takana sijaitsevassa huoneistossa.

Vaikka ennen vanhaan kulkeminen oli paljon hankalampaa kuin nykyään, kävimme paljon useammin kylässä toisissamme. Joskus menimme Hämeenlinnaan junalla. Muistelen, että olimme niihinkin aikoihin Hämeenlinnassa kylässä, kun yleislakko alkoi vuonna 1956. Jännitimme, pääsemmekö enää junalla kotiin.

Kerran Hämeenlinnassa kylässä ollessamme Kari opetteli ulkoa sananlaskuja ja pieniä runoja. Ne olivat koulun ulkoläksyjä. Olem-

me niitä sittemmin jälkeen päin monta kertaa lausuneet. Opimme ne siinä samalla. Esimerkiksi tällaisen: ”Västäräkki matkalainen, tiesitpä jo tulla. Peltotyöt on alkaneet, on monta puuhaa sulla.”

Nyt Juhana Hartikan maallinen vaellus on päätynyt. Saatoimme hänet viimeiselle matkalleen lauantaina 16.7. Vuorentaan pienessä kappelissa. Hänen tuhkansa haudataan aikaan kappelin vieressä olevaan muistolehtoon Tyynen vaimon tuhkan viereen. Juhanaa jäivät kaipaamaan melkein 93-vuotias Antti-veli, 91-vuotias Aili-sisar ja 83-vuotias pikku veli Risto sekä sisarusten lapset perheineen.

Raija Hjelm

Suomen lippu ja Rintamaveteraanien lippu, jonka takaa kuultaa Sotainvalidien lippu, kunnoittivat Juhana Hartikan viimeistä matkaa.

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Mikä on maailman tärkein ravintokasvi?
2. Mitä barometrillä mitataan?
3. Kenen kynästä on alun perin lähtöisin Eskon puumerkki?
4. Millä toisella nimellä tunnetaan myötäeläminen?
5. Onko kihloihin menolla oikeudellista merkitystä?
6. Millä toisella nimellä tunnetaan puutiaiset?
7. Kuka on ortodoksisessa hierarkiassa metropolin yläpuolella?
8. Mihin maamme kaupunkeihin perustettiin ensimmäiset apteekit?
9. Millä nimellä muinoin leijonaa kutsuttiin?
10. Montako etunimeä saa suomalaisella olla?

Ken tietää?

Kurkijokelaisessa nro 26 / 1.7.2005 julkaistusta kuvasta tunnistettiin lisää väkeä. Henkilöt vasemmalta oikealle ovat ompelija Maija Havakka, Anna Veikkolainen, kirja-kauppias Johan Kauppi, Iida Kauppi, tuntematon, opettaja Miina Taivainen ja Kaarina Räkköläinen. Viime lehdessä Anna Veikkolaista muisteltiin Anna Grigoleviksi, naisissa lienee ollut samaa näköä!

Ken tietää -sarja päättyy toistaiseksi. Kiitokset kaikille kuvista tietoja antaneille. Aina kaikkia tietoja ei ole ollut mahdollista julkaista lehdessä, mutta kaikki tiedot on tallennettu kuvien yhteyteen Kurkijoki-museolle. Paljon unohtumaisillaan olleita nimiä ja tapahtumia on saatu tallennettua avullanne, hyvät lukijat. Lämmin kiitos niistä! T. Kurkijoki-museo/Maria Kauppinen

Kurkijoen Aromäen Hämäläiset

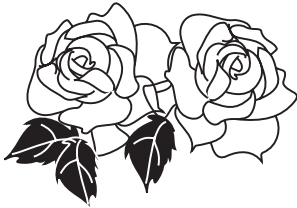
Kurkijoen Aromäen Hämäläisten sukuseura tekee matkan Karjalaan 2.-4.6.2006. Kohteina ovat Kurkijoki ja Hiitola, yöpyminen ja ateriat Käkisalmessa. Tiedustelut puh. (019) 417 237 / Inkeri Keinänen. Sitova ilmoittautuminen huhtikuun loppuun mennessä. Seuraava sukuseuran kokous pidetään siis omilla juurilla kotona Karjalassa.

Sanan Voimaa

- 22.7. *Kuinka suuret ovatkaan sinun tekosi, Herra, kuinka syvät sinun ajatuksesi! Tyhmä ei sitä käsitä, mieletön ei sitä ymmärrä. Ps. 92:6-7*
- 23.7. *Herra on minun turvakallioni, hän ei vääryyttä tee. Ps. 92:16*
- 24.7. *Jeesus sanoo: ”Jokaiselle, jolla on, annetaan, ja hän on saava yltäkylin, mutta jolla ei ole, siltä otetaan pois sekin mitä hänellä on.” Matt. 25:29*
- 25.7. *Herra, anna minulle ymmärrystä, tee sanasi mukaan! Ps. 119:169*
- 26.7. *Joka heikkoa sortaa, herjaa hänen Luojaansa, joka Luojaa kunnioittaa, armahtaa köyhää. Sana-nl. 14:31*
- 27.7. *Nyt on teillä yllin kyllin ja voitte lievittää heidän puutettaan, sitten voivat taas he yltäkyläisyydestään lievittää teidän puutettanne, ja näin toteutuu oikeus ja kohtuus. Onhan kirjoitettu: - Sillä, joka oli koonnut*

- paljon, ei ollut liikaa, eikä siltä, joka oli koonnut vähän, puuttunut mitään. 2 Kor. 8:14-15*
- 28.7. *Herra, sinä olet oikeamielinen, oikeat ovat sinun päätöksesi. Ps. 119:132-133*
- 29.7. *Kun sinun sanasi avautuu, se valaisee, tyhmäkin saa siitä ymmärrystä. Ps. 119:130*
- 30.7. *Katso puoleeni, anna armosi - se on niiden oikeus, joille nimesi on rakas. Tee kulkuni vakaaksi ohjeillasi, älä anna minkään vääryyden vallita minua. Ps. 119:132-133*
- 31.7. *Jeesus sanoi nasaretilaisille: ”Kohta te kaiketi tarjoatte minulle sananlaskua ’Lääkäri, paranna itsesi!’ ja sanotte: ’Tee täälläkin, omassa kaupungissasi, kaikkea sitä, mitä sinun kerrotaan tehneen Kapernaumissa.’ ” Ja hän jatkoi: ”Totisesti: kukaan ei ole profeetta omalla maallaan.” Luuk. 4:23-24*

Perheuutisia

Sydämelliset Onnittelumme
80-vuotiaalle
Senja Ingstromille (o.s. Tukia)
4.8. Salt Lake Cityyn.
Mauno perheineen

Kurkijokelainen

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus
Toimitus: Päätoimittaja Raija Hjelm
ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Konttori: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoinna: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
puh./fax (02) 762 2551, matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT: (Kaikki ilmoitukset)

Etusivu **60** centtiä/mm + alv 22 %
Muut sivut **45** centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiiviikko klo 16 mennessä.

Lehti ilmestyy perjantaisin, mutta vuoden aikana on joitakin kaksoisnumeroita juhlapyhien aikoihin. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 35 euroa
6 kk 20 euroa
3 kk 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

E-mail:
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSÖP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

Hiitolan pitäjäjuhlat 6.- 7.elokuuta Porissa

Hiitolaisten tapahtumien vuoden kohokohta, pitäjäjuhlat ovat taas kohtapuolin ajankohtainen asia. Juhlia vietetään nyt jo 58. kerran. Juhlajärjestelyt ja ohjelman suunnittelu on aloitettu hyvissä ajoin ja tässä vaiheessa ne ovatkin enää viimeistä silausta vaille valmiit. Hiitolan pitäjäjuhlien ensimmäinen tilaisuus on lauantaina 6.8. klo 12-16 Porin yliopistokeskuksessa, jossa on maisematutkimuksen oppiaineen (Turun yliopisto) Hiitola-aiheiden sekä Karjala-tietokantasäätiön esittelytilaisuus. Hiitola-säätiö on taloudellisesti tukenut vuosittain Karjalatietokantasäätiötä, jossa tällä hetkellä on työllistettynä peräti 27 henkilöä. He siirtävät koko entisen Karjalan kirkonkirjoja digitaaliseen ja samalla helposti selattavaan muotoon.

Tietokantasäätiön puheenvuorossa esitellään yleisen hanke-esittelyn lisäksi muun muassa käytännössä sitä, kuinka hiitolaiset voivat hakea tietoja juuristaan jo valmiiksi saaduista tietokannoista. Toinen Yliopistokeskuksen aiheista on uudempi yhteistyötaho eli Turun yliopiston Kulttuurituotannon ja maisematutkimuksen laitos. Porin Yliopistokeskuksessa opiskelevien nuorten Hiitola-aiheisten tutkimusten nykytilannetta esitellään. Laitoksella on meneillään useampia eri aiheita ja osa projekteista on vielä kesken kuten esimerkiksi Hiitolaan liittyvä väitöskirja. Tilaisuudessa kuulijoilla on tilaisuus ottaa osaa yliopistotutkimukseenkin haastattelujen muodossa, joka on oleellinen toimintatapa Hiitola-tutkimuksessa.

Kahvia on tarjolla väliajalla aulassa, jossa on myös nähtävillä tutkimukseen liittyvää kuvamateriaalia. Tilaisuus on sijoitettu näppärästi aivan Porin keskustaan vanhaan Finlaysonin kiinteistöön. Lauantai-iltana klo 19 jatketaan juhlintaa iltamilla Ulvilan Nuorisoseurantalolla, Friitalassa. Siellä on tarjolla perinteistä iltamaohjelmaa. Illan teemana on ”Ovat juuremme Karjalassa”. Perinteisesti iltamiin kuuluvat myös arpajaiset ja ”puhvetti”, ja tietysti lopuksi tanssitaan. **Sunnuntain ohjelma** Sunnuntaina 7.8. aloitetaan klo 10 messulla Keski-Porin kirkossa. Saarnan pitää kirkkoherra Kari Erkkola. Messun jälkeen lähetetään seppelpartiot viemään kukkatervehdystä

kirkkopuistossa oleville Sankarivainajien- ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkeille. Pääjuhlaa vietetään Palmgren-opistolla, Rautatiepuistokatu 7. Ohjelmaa alkaa klo 13, mutta jo sitä ennen on juhlapaikalla mahdollisuus tavata tuttuja kirkkokahvien merkeissä. Kaupunginjohtaja Aino-Maija Luukkonen tuo juhlaamme Porin kaupungin tervehdyksen. Juhlapuheen pitää Karjalan Liiton toiminnanjohtaja Hannu Kilpeläinen. Lisäksi ohjelmassa on lausuntaa, erilaisia musiikkiesityksiä, nuoremman polven edustajan puheenvuoro, pakinointia ym. Ja mikä parasta, väliaikakahvien kera voimme taas tavata tuttuja ja haastella sydämen halusta. Juhlajärjestelyistä vastaavat Hiitola-säätiö ja Hiitolan Pitäjäseura ry.

*Raija Laaksonen
Kari Rajainmäki*

58. Hiitolan Pitäjäjuhlat
Porissa 6.-7. 8.2005

La 6.8. klo 12-16 Porin yliopistokeskus, Siltapuistok. 2
Maisematutkimuksen (Turun yliopiston oppiaine)
Hiitola-aiheiden sekä Karjala-tietokantasäätiön **esittelytilaisuus**.
Vapaa pääsy

La 6.8. klo 19 Ulvilan Nuorisoseuratalo, Välmäntie, Friitala
Ohjelmalliset iltamat "Ovat juuremme Karjalassa". Perinteistä iltamaohjelmaa, lopuksi tanssia. Pääsymaksu 10 + sis. väliaikakahvin.

Su 7.8. klo 10 Keski-Porin kirkko. **Messu**, Saarna ja liturgia, kirkkoherra Kari Erkkola. Messun jälkeen kunnianosoitus muistomerkeillä.

Su 7.8. klo 13 Palmgren-opisto, Rautatiepuistok. 7
Pääjuhla, Kaup.joht. Aino-Maija Luukkosen tervehdys
Juhlapuhe, Karjalan Liiton toim.joht. Hannu Kilpeläinen
Pääsymaksu 12 € sis. väliaikakahvin.

Toivotamme kaikki lämpimästi tervetulleiksi.

Hiitola-säätiö ja Hiitolan Pitäjäseura ry.

Kirjoittaja kuten suuri osa yleisöstä sai nauttia viime vuonna näyttelijä Kaija Kuiskin huumorista ja ammattitaidosta.

lyissä sentään olemme käyneet. Naivistien näyttely Iitalassa ja Simpeleen vanhan pappilan grafiikan näyttely ovat riemastuttavat ja katsomisen arvoiset. Talven synkkien juhlien vastapainoksi on luvassa hauska serkkutapaaminen Nauvossa. Toivotaan, että juhla meren rannalla onnistuu. Olisi kiva lukea viimeaikaisista Kurkijoen matkoista. Kirjoita, Onni tai Sylvi, matkakuulumiset. Onko

siellä mikään muuttunut? Onko majoitus Raholan koululla edelleen kelvollinen? Miltä kotikylä Kuuppala näytti? Vieläkö meidän mällä on raita pystyssä vai onko myrsky sen kaatanut? Olivatko orvokit kukassa kallioilla? Jos Luoja suo terveyttä, niin juhlissa tavataan!

*Hilkka Kerotie
Kouvola*

”Langennut nainen” ja muita muisteluksia

Odotan pienoisella jännityksellä tulevia Kurkijoki-juhlia, sattuko siellä mitään kommelluksia. Viime vuonna ennen juhlan alkua tein komean mahalaskun Hirvihovin rappusissa. Olin varmaan melkoinen näky kansallispuvussa mahallani makaamassa silmälasit ja kenkä pois lentäneinä. Hirvihovin rappusissa on ylimääräinen, poikkeavan korkuinen rappu, mitä ei ulospäin tullessa helposti huomaa. Astuin harhaan ja hups’, siinä yhtäkkiä makasin. Toivottavasti ylimääräinen matala rappu tulee poistetuksi, ennen kuin ikävämpiä tapaturmia sattuu. Minulla on onneksi vakuutus, mikä korvasi lääkärinpalkkiot ja raapeutuneet silmälasit. Muuten viime vuoden juhla oli onnistunut – oli

saatu ohjelmaan vaihtelua. Näyttelijä Kiiski oli riemasuttava esiintyjä, oikea komedienne, joka uskaltaa panna itsensä likoon esiintyessään. Samoin Arvi Heinosen murrejuttu oli hykeryttävä. Tuollaista kevenystä vakavan ohjelman lisäksi kaivataan: myös nykyrunoa esitettäväksi eikä vain vanhojen juhlarunojen paatosta. Jossakin edellisessä juhlassa on nykyrunoa esitettykin. Kouvolassa on viileän ja sateisen kesäkuun jälkeen ollut pari viikkoa paahtavaa hellettä, liki 30 astetta päivisin. Nurmikko on paikoin kellastunut, jopa perennat

ovat nuokahtaneet veden puutteessa. Eräs sitkeimmistä perennoista on vuohenkello, joka oli aivan puolikuolleen näköinen saunamme ikkunan alla, mutta heti vettä saatuaan se terhistäytyi ja kukkii syksyyn saakka. Tänään tuli kaivattu sade muuttaman ukkosen jyrähdysten myötä. Kyllä Luoja luotujaan muistaa aikanaan. Selvästikin luonto virkistyi. Viime talvi oli meille erikoisen raskas – lokakuusta alkaen oli seitsemät hautajaiset. Sukulaisia ja ystäviä poistui tästä elämästä. Muistelen kaikkia poisnekuneita, jokainen on jättä-

nyt jäljen elämäni. Itselläni on myös ollut sairautta: joulukuun alussa iso selkäleikkaus, mistä toipilaana yritän kohentua. Martti-serkulle tiedoksi, että kohtalotovereita ollaan sekä että ikoni on puolivalmiina odottamassa viimeistelyä ja helteitten loppumista. En valita helteitä, vaikk'en jaksakaan muuta kuin istuskella omenapuitten siimeksessä ja nauttia suven ihanuudesta, tervehdyskyjen liitelmästä poutaivaalla. Kesä on niin lyhyt, muuttaman viikon päästä on sadetta ja pimeyttä yllin kyllin. Erilaisissa taidenäytte-

Luokkatoverit 63 vuoden takaa

Seisoimme Eero Miikkulaisen kanssa vierekkäin katsellen seinälle ripustettuja kuvia Kurkijoki-muse-

ossa viime kesän Kurkijoki-juhlilla. Kuultuaan nimeni Eero totesi meidän olleen luokkatovereita jatko-

sodan aikana vuosina 1942–43 Elisenvaaran alakoulussa, ensin Toivo Sikiön talossa ja sitten Suoh-

vin koulussa. Eerolla oli luokkakuvammekin, jonka hän oli saanut 13 vuotta sitten Var-

Elisenvaaran alakoululaiset 1942–43. Kuva näyttää otetun Toivo Sikiön talon edessä. Kuva on jäljennös. Onko sinulla albumissasi alkuperäinen?

pu Välimäeltä (o.s. Vehniäinen) Turusta. Kuvassa on 1. ja 2. luokka vuosina 1942–43. Kuva näyttää otetun Toivo Sikiön talon edessä. Kuvasta on tunnistettu seuraavat: Takarivissä vasemmalta Eero Miikkulainen (2. luokka), Tapio Nikkari (2.), Onni Vilmi (2.), Kirsti Hurskainen (2.), Laila Kononoff (2.), Varpu-Liisa Vehniäinen (myöh. Välimäki, k. 2002) (2.), Airi Huovinen (2.), Aatto Hannonen (2.), Veikko Siekkinen (2.) ja Toivo Sorjonen (2.). Toisessa rivissä takaa päin vasemmalta Leo Turunen (1.), Saimi Miikkulainen (1.), Marja-Liisa Kiiski (1.), Raili Kuitunen (1.), Raili Nummi (1.), Outi Lehtola (myöh. Nyytäjä) (1.), Seija Somerkorpi (1.), Martti Suuronen (1.), Pertti Taitonen (2.), ?, Lahja Äikää (1.). Edestä päin toisessa rivissä vasemmalta Viljo Suuronen (1.), ?, Kauko

Kallio (1.), Martti Veikkolainen (1.), Eero Kosonen (2.), ?, ?, ?, Elsa Kokko (2.), Helli Sairanen (2.), ?, Anja Kauppinen (2.), ?. Eturivissä istumassa viisi poikaa vasemmalta Reino Kosonen (1.), ?, ?, Harri Pelli? (1.), ?. Opettaja oli Mirjam Hirvonen, joka siis seisoo koko joukon takana. Arkistojen mukaan 2. luokalla oli lisäksi: Pentti Parikka, Kauko Reponen, Rauno Turtiainen ja Pertti Äikää sekä 1. luokalla Viljo Jakonen, Pauli Kononoff, Pentti Laukkanen, Eero Malinen, Oiva Muukkonen, Aarne Tiainen ja Pentti Vanhanen. Tunnistatko kuvasta itseäsi tai tuttavasi? Otan mielelläni vastaan kaikkea kuvan liittyvää tietoa, vaikkapa Kurkijoki-juhlilla. **Tapio Nikkari** Kuninkaankatu 19 A 17, 33210 Tampere. Sähköposti: tapio.nikkari@uta.fi

Kutsu

Juuret Savilla

Kurkijoen Savin pienessä kylässä kaikki asukkaat tunsivat toisensa, mutta sodan seurauksena he ovat joutuneet ties mihin. Haluaisimme verestää tuttavuutta ja toivomme, että kylämme asukkaat ja heidän jälkeläisensä voisivat kokoontua sunnuntaina 31.7. pitäjäjuhljen kirkonmenojen jälkeen Kanta-Loimaan seurakuntatalon salin peräosaan samaan pöytään, jotta voisimme haastella ja vaihtaa kuulumisia.

Toivomme tämän kutsun tavoittavan useita, joiden juuret ovat Savilla. Näkemisiin, toivovat

Maija ja Kaarlo

Onnenkyyhky lentää...

Kurkijokelaisen palsta kuvallisia onniteluja varten. Lähetä tai tuo lapsen (tai miksei vanhemmankin) valokuva ja onnitteleteksti Kurkijokelaisen toimitukseen. Kerro myös, minkä päivän lehteen onnittelem haluaisit. Saat täältä 8 euron laskun, jonka voit maksaa pankkiin (hintaa sisältää 22 %:n arvonlisäveron). Onnittelem voi maksaa myös täällä toimituksessaa.

Syntymäpäiväonnittelet Suvilan lapsille Loimaalle Saini-mummolta ja Martti-papalta.

Jere täytti 3 vuotta 28.6. ja Jenni täyttää 5 vuotta 23.7.

On paahtava päivänkilo, on päivä heinäkuun. Nyt raikaa ilmassa ilo ja laulavat lehdet puun. Sun untesi valkea polku, se satujen linnaan vie. On ruusuilla kukitettu tuo lapsuuden kultainen tie.

Unto Miikkulainen myy kirjaa päiväjuhlassa. Mahdollisuus saada omistuskirjoitus ostamiinsa kirjoihin.

Unto Miikkulaisen kokoama

Näin ikkeä

– murre-sana-kirja sisältää yli 4000 murre-sanaa.

Eino Vepsä on lisäksi koonnut Kurkijoelta, Hiitolasta, Lumivaarasta ja Jaakkimasta sekä naapurista Parikkalasta yli 300 sananpartta, joista hän on osan myös kuvittanut. Mainio lahjakirja, tärkeä hakuteos!

Tilaukset:
Kurkijokelaisen toimitus, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA, puh. (02) 762 2551, 050-521 3336

Hinta 23,- eur

Evakko-lapsen muistelmia

Kirja on tositapahtumiin pohjautuva muistelmateos Suomen sotien vuosilta 1939-1944 sekä sodan jälkeisistä yllätyksistä, vastaanotoista ja sopeutumisista uusille paikkakunnille.

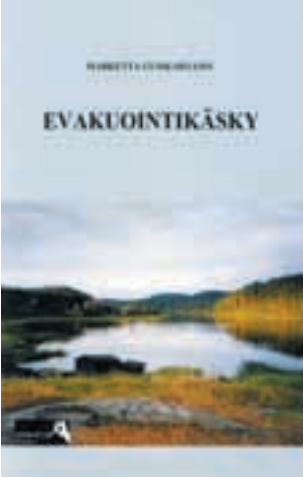
Kurkijoen Lapinlahdelta lähteneen Helmi ja Martti Kuosan perheen lopullinen sijoitus kunta oli Oripää.

Monet karjalaiset varmasti samaistuvat kirjassa kerrotuihin tapahtumiin ja kokemuksiin. Kirjaa voi suositella myös tietolähteeksi nuorisolle, jolle ei ehkä muuten tule kerrottua riittävästi menneistä ajoista.

Kirjassa pohditaan lisäksi karjalaisten selviytymiskeinoja ja aktiivi-suutta sekä

kerrotaan turistin näkemyksenä entisen kotiseudun nyky-oloista ja maisemista.

Kirjan voi hankkia teki-jältä Marketta Uusikartanolta (o.s. Kuosa) Kurkijoen pitäjäjuhlilla Loimaalla tai puh. 040-835 8371 tai s-posti: marketta.uusikartano@luukku.com

Kurkijokelaisten viime vuotisilla pitäjäjuhlilla nähtiin ”omin voimin” tehty kuvaelma Ketrinpuun sijoille.

Kurkijokelaisten 59. Pitäjäjuhla

Muistojen iltamat

lauantaina 30.7. klo 19 Hirvihovissa

Juontaja: Sirkka Lukka

- Musiikkia, Tarja Leijón orkestereineen
 - Viipurin Vihtori, yhteislaulu
 - Tervehdyssanat, Pirkko Riikonen
 - Kurkijoelta Nykypäivään -esitys, Maija Inki ja Maria Kauppinen
 - Kukkuu kukkuu kaukana kukkuu, yhteislaulu
 - Otteita Savioopperasta, Haaran-Onkijoen kyläyhdistys ohjaus Helena Ryti, teksti Pirkko Jaakola, musiikki Hanna Knuutila
 - Tanssimusiikkia, Tarja Leijón orkestereineen
 - Arpajaiset
 - Aromäen-Piltolan marttakerhon ravintola
- Pääsymaksu 7 E, alle 15-vuotiaat ilmaiseksi

Kurkijoki-Säätiö

Loimaan Seudun Karjalaseura ry

sunnuntaina 31.7.2005 Loimaan Hirvikoskella

Messu Kanta-Loimaan kirkossa klo 10

- Oiva Alanen, liturgia – Eino Orpana, saarna
- Ekleesia-kvartetti
- Mukana Kurkijoen srk:n ehtoolliskalusto

Kurkijoen Marttayhdistys ry:n keittolounas
klo 11-13 srk-talossa, 5 €

Päiväjuhla Hirvihovissa klo 13

- Musiikkia, Pöytyän Puhaltajat – Tervehdyssanat, Lauri Laukkanen
- Karjalaisten laulu
- Kukkatervehdysten lähettäminen muistomerkeille – saatesanat, Jaakko Taitonen
- Kuorolaulua, Loimaan Karjalakuoro
- Juhlapuhe, professori Matti Saarnisto
- Musiikkia, Pöytyän Puhaltajat

Väliaika 1 tunti

- Musiikkia, Pöytyän Puhaltajat – Varsinaissuomalaisten laulu
- Loimaan kaupungin tervehdys – Sellonsoittoa, Beata Antikainen
- Kuorolaulua, Loimaan Karjalakuoro – Päättösanat, Eino Hyvönen
- Maamme –

Kurkijoen Marttayhdistys ry:n ravintola

Pääsymaksu 5 €, alle 15-vuotiaat ilmaiseksi

Kuva Lahja kotitalo §§ Lahja toteamassa Marianvaarassa Lankisen kotitalon tilan talvisodan jälkeen: pihakeinustakin oli viety toinen puoli.

Muistojen kesä Kollammin rannalla vuonna 1939, jolloin Lahja ja Onni löysivät toisistaan lahjan ja onnen.

Savojan safarilta Kollammin kauneuteen

Lankisen sisarusten ja jälkikasvun kesämatka Kurkijoelle

On kuulaan aurinkoinen kesäilta vuonna 1939, ja Lankisen työt Aune, Lahja ja Hilikka matkalla Kollammille, tuonne Kurkijoen kauneimpiin kuuluvaan paikkaan, jonne piti rientää heti, kun talon töiltä ehdittiin. Uimaan, laulamaan, piirileikkejä tanssimaan: ”Musta lintu, merikotka, ylhäällä lentää, vaikka sä lienet toisen oma, rakastan sua sentään.” Niin, solmittiin siellä ihmissuhteitakin, eliniän kestäviä..

”Täällä se rakkaus alkoi”, muistelee Lahja ja näyttää valokuvaa, jossa hänet on kaapannut syliinsä serkkupojan perheeseen töihin tullut muuan Onni, Jussilaisia Savojan kylästä. Kuva on kuin suoraan Suomi-filmistä täynnä nuorta iloa ja riemua, auringon kullatessa hiukset. Niitä aikoja, kun työt pukeutuivat kesäisin liehuvahelmaisiin mekkoihin ja pojilla oli kauluspaidat rannallakin.

Kuva muistuttaa elävästi nuoruuden huolettomasta ajasta, jolloin tuntuu, että kaikki on mahdollista, jokainen ovi avattavissa, kaikki kuut kurkoteltavissa. Näiden nuorten mielisä tuo kuvitelma särkyi kuitenkin kovin pian. Tuskin ehti kulua puoltakaan vuot-

ta noista kesäjuhlista, kun miehet, myös alle 20-vuotias Onni, komennettiin isänmaata puolustamaan ja kodit Karjalassa oli jätettävä. Eikä mikään ollut enää kuin ennen.

Säpäleitä ennen ja nyt

Meni talvi sodan jylässä, pommikoneiden pauhussa. Aune, Lahja ja Hilikka viettivät ajan evakkoina Keski-Suomessa, Viitasaarella ja Karstulassa. Loppui tuima talvi ja sota, mutta vain hetkeksi. Sen verran kuitenkin, että Lankisen työt ehtivät käydä toteamassa kotitalon tuhon. Pihakeinustakin oli kelvannut toinen puoli mukaan. Vihulainen.

Yli 60 vuotta on kulunut piirileikeistä Kollammilla, kun Aune, Lahja ja Hilikka palaavat muistojen rannalle, muistojen Karjalaan. Jäsenet eivät ehkä enää taivu kiivaisiin taiteihin ja tapuksiin, ajan hampaalta kun ei pääse pakoon kukaan. Ei kaunis Kollampikaan, jonka rantaviivaan alueen nykyiset asukkaat ovat surutta rikkoneet tyhjentämiään viinapulloja.

Yhtä säpäleinä tuntuu olevan koko Kurkijoki. Marianvaarassa Lankisen ryhmästä on jäljellä vain Lankisten tyttöjen isän pajan

viereinen koivu, itse talosta ei löydy enää kivijalkaakaan. ”Tarvis on kaikkiin, voi hyvänen aika”, Aune toteaa tontilla, jossa 60 vuotta sitten oli koti. Paljon paremmin eivät ole asiat naapurin Impilläkään.

Savojalta Onnin kotipaikalta Tuomaanmäeltä löytyy sentään vielä vähän merkkejä kivijalasta, ja todennäköisesti mennyttä olisi sekin, jos matka tontille ei olisi melkoista Savoan safaria. Mutta vaikka kaiken maallisen voi hajottaa, muistoja onneksi ei, ja niin välittyy pusikkoa kasvavan tontin rakennusten sijainti myös Lankisten tyttöjen jälkipolville, jota mukana matkalla on koko linja-autollinen.

Kävelevät kartat ja tietosanakirjat

Eikä sen parempaa karttaa taida ollakaan kuin alueella eläneet ja kasvaneet. Siinä vaiheessa kun gps-navigointilaitte näytti vain suurta valkeaa autiutta, tiesi Lankisen sisarkatras metrien tarkkuudella, mistä mentiin Tiliin ja mikä oli Männistön mäki. Tuskin kotiseutumatkasta ilman asiantuntevaa opasta mitään tulisikaan. Jälkipolven silmään kaikki luonnonti-

lassa olevat pellot ja räjäiset kylänraitit alkavat kuitenkin jossain vaiheessa näyttyä samalta.

Lankisen sisarusten lisäksi Kurkijoen suomalaista historiaa valotti hersyvin tarinoin kokenut Kurkijoen-matkaaja Veikko Koho, jonka suvun syntyseutuja Kurkijoki on. Hän kertoo Mustosen Jussista, joka vältti puhevikansa takia r-kirjaimellisia sanoja ja kehitti suvereenisti uudissanonoja r:ää välttääkseen. Makkarat olivat lihapötkylöitä, rinkelit loukon laitamia ja ohra toukoviljan toisia jyvää.

Lankisen sisarukset täydentävät tarinalla kylän kauppiaasta, joka ei osannut kirjoittaa. Kun kauppiailta kyseltiin, miten kauppa oli käynyt, hän vastasi paljon puhuvasti: ”Voilla tul voittoa, mut munil tul persettä vasten.”

Savojan kotikyläänsä Koho kertoo tutustuneensa Jussilaisen Onnin kanssa, sen saman Onnin, jonka sydämen Lankisen Lahja Kollammilla vei. Kävelevä tietosanakirja kuulemma. ”Ei Savoialta löydy montaa kivijalkaa, jossa ei Onnin kanssa olisi käyty”, Koho muistelee.

Lukemattomia, todennäköisesti satoja kertoja Koho on Kurkijoella käynyt. Kaksi kertaa on passi tullut leimoista täyteen, ja samaan aikaan ovat syntyneet siteet alueelle, jossa vanhemmat ovat eläneet. Ja ovat reissut kannattaneetkin: Savoialta pois siirretty Kohon kotitalo löytyi sattumalta Lahdenpohjasta ja löytyipä Karjalasta Veikolle se laulusta tuttu heilikin.

Kateuden kalavedet

Koho luonnehtii Kurkijokea maailman lyhyimmäksi joeksi, kokonaismittaa kun kertyy vain kolmisen sataa metriä. Pieni joki laskee kuitenkin isoon syliin, Laatokkaan, joka lielee joka kalastajan unelma. Sinne Kohokin kertoo perustamansa kalaporukan, Kalakurkien kanssa vuosittain suuntaavansa. Kurkijoen matkan järjestäneestä Jussilaisen Onnin ja Lahjan pojasta Markusta hän saanee seuraan kenties jo seuraavalle reissulle.

Mahtavien vesien äärelä luulisi kaikille riittävän tilaa ja vettä, mutta kateus tuntuu myrkyttävän ainakin osan näistä kalavesistä. Veikko rakennutti muutama vuosi sitten itselleen mökin,

joka sitten poltettiin. Kaikkea ei toisen onni miellyttä. Upeiden Vätikän hiekkarantojen lähellä Tamara-rouvan luona yöpynyt seurueemme herätti naapurissa närää. Matkalaisten rahat olisivat ilmeisesti kelvanneet myös siivottomassa mörskässä asuneille, koska naapurin rouva kumosi roskansa muutta mutkitta Tamara-naapurinsa pihaan.

Vaikea lähtö

Viikonloppu Kurkijoella hurauttaa, ja Lankisen tyttöjen on palattava kotiin, Alastarolle, Nastolaan, Lappeenrantaan. Linja-autolla tuntuu olevan historian taju: se alkaa hidastaa vauhtia, kunnes noin 70 kilometriä Kurkijoelta kuljettuaan pysähtyy kokonaan ja valuu jyrkän mäen takaisin kohti Kurkijokea.

Lopulta auto suostuu liikkumaan hitaasti, ikään kuin katsoisi koko ajan olan yli siihen, mikä jää taa. Haikeana kohti menetettyä. Kuten lähdeäessä 65 vuotta sitten.

Paula Vilén

Lahja (o.s. Lankinen) ja Onni Jussilaisen tyttären tytär

Sukumatkan järjestänyt Markku Jussilainen kuulemassa Lankisen sisaruksilta entisen kotitalon paikasta Marianvaarassa.

Laatokan laineilta ihastelemaan Vätikän hiekkajoja.

Maisemantutkijat hiitolaisten jalanjäljillä

Rajamaamaisema-hanke on Turun, Tarton ja Pietarin yliopistojen yhteistyö. Maisemaa tutkitaan seuraavista näkökulmista:

- luonnontekijät
- historia
- sosio-ekonominen käyttö
- mielikuvat
- kulttuurinen esittäminen

Karjala on kahden kansakunnan raja- aluetta, symbolista maisemaa, jonka asukkaat evakuoitiin sodan jaloista ja jonne uudet asukkaat saapuivat toisen maailmansodan jälkeen. Maisema ja alueen historialliset arvot eri aikakausina vertautuvat tutkimuksessa entisen ja nykyisen väestön välillä.

Maisemantutkimuksen kenttäkurssi ja ekskursio Karjalan Kannakselle on osa Rajamaamaisema-hanketta, ja siinä Karjalan maisemaa tutkivat Turun yliopisto (Pori) ja Pietarin yliopisto yhteistyössä tietoja ja näkemyksiä vaihtaen.

Matkan pääkohde oli Hiitola, mistä monen karjalaisen evakkomatka suuntautui talvisodan loppupuolella aluksi Pohjanmaalle, myöhemmin jatkosodan jälkeen pääosin Satakuntaan. Kotiseutumatkoja tehdään edelleen runsaasti. Joillekin matka on jokavuotinen perinne, toiset kieltäytyvät palaamasta sinne kertaakaan. Näiden tietojen valossa ryhmä maisemantutkimuksen opiskelijoita opettajineen aloitti bussimatkan Karjalaan. Suurin osa nuoremmissa opiskelijoista teki sinne ensimmäisen matkansa.

Yliopisto-opiskelijoille Hiitola ja luovutettu Karjala muodostaa kiinnostavan

Nykyistä Hiitolaa Linnavuorelta nähtynä.

kohteen. Vain yhdellä opiskelijalla oli hiitolaiset sukujuuret, joten ulkopuolinen, objektiivinen suhde seutuun antoi mahdollisuuden katsoa nykyistä Hiitolaa ilman omakohtaista tai kerrottua muistoa. Samalla aluetta saatiin verrattua vanhoihin valokuviiin sekä haastateltujen kertomuksiin.

Venäläistä rakentamista

Kenttäkurssien työt tehtiin Hiitolan pitäjän alueella. Ryhmät kiersivät kame-roineen ja karttoineen Asemanseudulla, Linnavuoren ympäristössä, hautausmaan ja kirkon paikkeilla sekä Pukinniemen kylässä.. Havainnoinnin ja dokumentoinnin jälkeen ryhmille jaettiin inventointilomakkeet, joihin merkittiin kes-

keiset maisemalliset elementit, rakennuskanta, kasvillisuus sekä tulkinta maisemassa tapahtuneista muutoksista. Lähdekirjojen ja karttojen avulla pohdittiin myös syitä näihin muutoksiin.

Opiskelijoiden inventointiraporteissa todettiin, että Hiitolan alue on muuttunut rakennuskannaltaan oleellisesti verrattuna 1930-luvun kuvateoksiin. Asemanseutu pommitettiin pahasti hajalle viime sodissa, vain rautatieläisten asuinrakennus sekä meijeri ovat tallella. Kyläraitin varrella on uusia matalia kerrostaloja. Suomalaisen rakentamiamia taloja löytyi myös, mutta venäläiset ovat muokanneet niitä omiin tarpeisiinsa sopiviksi.

- Venäläistalot tuntee siitä, että lisätilat rakennetaan samaan asuinrakennukseen, kun suomalainen tapa on rakentaa pihapiiriin useita erillisiä rakennuksia, kertoi laajasti Karjalan asioihin perehtynyt professori Maunu Häyrynen.

- Rakentaminen poikkeaa muutenkin siinä, että suomalaiset tekevät talonsa hyvin ja huolellisesti, kun taas venäläiset ovat aina kärsineet materiaalipulasta. Kulttuurierot vaikuttavat myös, esimerkiksi Ukrainassa ei puutaloperinnettä ole. Suomalaisen jälkeensä jättämien rakennusten käyttäminen polttopuutarpeisiin kertoo ajattelutavasta, ei ole jaksettu odottaa puun kuivumista metsästä halkopinoon saakka.

Hautausmaan ja kasarmien Kirkonkylä

Hiitolan kirkon ja hautausmaan seutu on kokenut

60 vuodessa runsaasti muutoksia. Kirkko ja kellotapuli tuhoutuivat sodan jälkeen, toinen hautausmaa on osittain armeijan harjoitusalueen alla, toinen edelleen hautausmaakäytössä, mutta venäläisten haudat ovat tulleet suomalaisten hautojen tilalle. Vain joitakin suomalaisten hautakiviä pystytettiin erottamaan.

Hautausmaalla on vapaussodan muistomerkki, johon on lisätty maininta viime sodissa kaatuneista. Kellotapulin paikalla on kirkon uusi, hoidettu ja reunustettu muistomerkki.

Opiskelijat pohtivat hautausmaan ja sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevan hylätyn neuvostokasarmi-alueen suhdetta. Neuvostoliiton romahdettua 1990-luvun alussa kävivät armeijan kivirakennukset tarpeetto-

miksi. Ne hylättiin, ja kaikki irrotettavissa oleva materiaali hävisi vähitellen. Paikalliset asukkaat eivät tarvitse niitä mihinkään, mutta kukaan ei myöskään pura niitä pois.

Suomalaisten kunnostamat haudat ja muistomerkit ovat osoituksena siitä, että joku muistaa niitä, joille Hiitola oli koti. Kasarmit eivät ole kenellekään tärkeitä, siksi niihin ei muistomerkkejä tuhlata.

Muistinreitti Pukinniemessä

Muistin teema tuli selkeästi esille opiskelijoiden seurattessa Hiitolasta kotoisin olevan iäkkään rouvan jälkeläisten matkaa Pukinniemeen, kotipihalle. Hylätyltä asemaseisakkeelta noin kuuden aikaan aamulla matka suuntautui patikoi-

den kansakoulun jäännesten ja lähimpien naapurien pihapiirien kautta suvun omaan paikkaan.

Perillä metsittynyt maisema vaihtui peltoaukeaksi, missä perhe aterioi grillinuotiolla aivan kuin missä hyvänsä maaseudun mum-molassa. Riihen, navetan ja asuintalon jäänteet näkyivät. Lähteeltä haettiin raikasta vettä oksanhaaraan viime vuonna jätetyllä mukilla, samoin ruoanlaitto sujui kiviaidan takana olevalla kattilalla.

- Venäläiset saattavat käyttää näitä astioita myös, mutta jättävät ne paikoilleen, tuumi perheen vanhin poika. Patikointia helpotti myös reitin varrelle sijoitettu punaisten nauhojen jono ohjaamassa kulkua tiheässä kuusi- ja lehtovaltaisessa metsässä.

Muistaminen, kerrottu tieto oli vahvasti läsnä siinä, miten keski-ikässä olevat lapset tiesivät pihapiiriin yksityiskohtia äitinsä piirtämän kartan perusteella. Opiskelijoille yllättävää oli se, ettei matkan varrella näkynyt yhtään pystyssä olevaa rakennusta Hiitolan asemarakennuksesta lähdetäessä, vaan muistaminen tapahtui muistikuvien ja piirretyn kartan perusteella. Äiti oli 1990-luvulla käynyt jälkeläisten kanssa saman reitin, joten yksityiskohdat olivat selkeästi tiedossa.

Majapaikassa nauhoitus kuunneltiin, ja sen perusteella jälkeläiset olisivat yhtä hyvin voineet olla kesämökillä, sillä jutusteluun ei liittynyt haikeutta. Perheen keskustelussa tuli esiin puiden raivaus, tuoloin saataisiin tärkeä lampi näkyviin. Eno oli nähnyt, kuinka isä oli työntänyt lampeen arvokkaat maatalouskoneet ennen evakko-taipaleelle lähtöä.

Eeva Sinerjoki

Opiskelijoita vanhan pappilan lähistöllä.

Asemanseudun piha rakennuksineen.

Meille Miikkulaisille on tullut jo tavaksi tehdä joka toinen vuosi kotiseutumatka Kurkijoen Elisenvaaraan. Niinpä jo kevättälvelä matkavastaavamme Juhani alkoi kysellä, oliko halukkaita lähtijöitä. 25 innokasta ilmoittautui matkalle. Ensikertalaisiakin oli mukana Raumalta, Riihimäeltä ja Helsingistä. Kaikki emme ole sukulaisia, mutta samoilta seuduilta kotoisin.

Hannu Putuksen turvallisella kyydillä matkaan lähdettiin Turusta 9. päivänä kesäkuuta klo 19. Matka jatkui edelleen Helsinkiin, Riihimäelle, Lahteen ja sieltä Taavettiin, josta poimimme viimeiset matkalaiset kyytiin aamun jo sarastaessa.

Rajan ylitys Nuijamaalla tapahtui ongelmitta. Rajan takana tiet ovat entisestään vain huonontuneet. Matkan teko oli koko ajan vispausta. ”Onneksi emme ole vispikermää”, huomautti matkamme kuopus Heikki, 9 v.

Karjalassa oli ollut poutaa, joten tiet olivat kuivat ja pöly oli aivan sakeaa, josta jotkut matkalaiset saivat kurkku- ja silmäongelmia. Niitä paranneltiin sittemmin koti-Suomessa.

Uusi tuttavuus

Majoituspaikaksemme oli ennakoon sovittu Käkisalmessa jokin hotelli, mutta se olikin remontissa. Niinpä meille oli varattu hiukan kauempana oleva mökkialue. Siellä oli kahdeksan kahden huoneen mökkiä, joihin majoituimme. Mielestäni me varmaan voitimme tässä vaihdossa, sillä mökit olivat uudehkoja ja siistejä.

Alueella oli sauna, baari ja nuotiopaikka grillaamista varten, jota heti käytimme. Aita ympäröi koko alueen, joten olo tuntui turvalliselta. Kun huoneet oli jaettu, lähdimme tilaamaan päivällistä ja sovimme, että syömmme klo 18.

Meille jäi sen verran aikaa, että päätimme käydä Kurkijoella. Kirkon entisen kivijalan päälle oli alettu rakentaa jotain. Mitä, se jäi tuolloin epäselväksi. Uudesta Kurki-Hotellista ei ollut vielä tietoakaan. Jatkoimme vielä matkaa Elisenvaaran asemalle ja veimme kukkakimpun sodan uhrien muistomerkillle.

Aika oli rientänyt niin, että oli lähdettävä kohti Käkisalmea, jossa ruoka meitä

Koko seurue yhteispotretissa. Tässä vaiheessa kotipaikat vasta siintävät mielissä.

Kurkijoella käen kukuntaa kuuntelemassa

jo odotti. Kaikilla oli kovanälkä, joten kaalikeitto, kastike ja muusi sekä hapankaali varmaan maistuvat. Ruokailun jälkeen alkoi väsymys painaa, koska edellinen yö oli mennyt matkustaessa. Jokseenkin kaikki taisivat mielellään mennä saunaan ja sitten nukkumaan.

Hyvin nukutun yön jälkeen lauantaiaamuna 11.6. klo 8 kokoontuimme aamupalalle. Syötyämme haimme kumisaappaat jalkoihin ja eväsreput selkiin. Auton nokan käänsimme jälleen kohti Elisenvaaraa. Aurinko paistoi ja kaikilla oli mieli korkealla. Etenkin ensikertalaisille alkoi matkan jännittävin ja mielenkiintoisin vaihe. Matkan aikana näimme, kuinka paikalliset autoilijat ajoivat pölypilven seassa kuin viimeistä päivää ilman valoja. Siellä oli ojaan ajoja, kola-reita, rengasrikkoja ja niitä korjattiin keskellä tietä.

Käki kukkui meillekin

Kun saavuimme tutuille paikoille, pysähdyimme Havukaisen talon kivijalan kohdalle. Autonkuljettaja keitti meille kahvit, levitimme pöytäliinan maahan, jo-

hon me matkalaiset kai-voimme repuistamme karjalanpiiraat ja muut herkut esille. Jokaisella oli jotain laitettavaa yhteiseen piknik-pöytäämme. Kyllä maistui hyvältä. Kiitos.

Tästä eteenpäin oli matkaa jatkettava patikoiden. Tänä vuonna olimme ehkä hiukan liian myöhään liikkeellä, koska heinät olivat jo kasvaneet liian pitkiksi.. Se teki matkanteon raskaammaksi. Joka askeleella piti tarkkaan katsoa, mihin astui, ettei nyrjäyttänyt nilkkaansa. Tietä tai edes polkua ei ollut missään, mutta toisten hyvän suunta-vaiston turvin löysimme taas tutut eväskalliot. Osa matkalaisista jäi sinne Mutamäkeen, ja me muut jatkoimme Martanmäkeen.

Aurinko paistoi edelleen, ja käki kukkui, ruiskutettiin ja kuovit viihdyttivät lauluillaan matkaamme. Oli niin mukava vaeltaa lapsuuden maisemissa kulleroketoja pitkin. Askel ei painanut (tai ehkä sentään vähän).

Viimeisen metsätaipaleen kulku oli hankalaa, koska kovet tuulet olivat kaataneet kuusivanhuksia ristiin rastiin, mutta kierto-

tietä pitkin pääsimme oman peltoaukeaman reunaan. Heinä oli vielä entistä pitempää. Ihmisen jättämiä jälkiä ei ollut missään, tuskin kukaan on siellä kulkenut sen jälkeen, kun me kaksi vuotta sitten kävimme.

Jokin isompi metsäneläin oli tehnyt polkua minun kotipihallani. Ehkä ketu? Pihapiirit käyvät kerta kerran jälkeen yhä pienemmiksi, kun metsän pensaat ja puut kasvattavat ne umpeen.

Tutut toimet

Serkkuni repusta löytyi kuohuviinipullo. Sen sisältö jaettiin ja nostettiin malja entiselle kotiseudulle ja Eskolle, olihan seuraavana päivänä hänen nimipäivänsä. Sitten lauloimme yhdessä onnittelulaulun.

Toiset olivat tässä vaiheessa niin uupuneita, etteivät jaksaneet lähteä tarkastamaan viimeisen talon kivijalan juureen aiemmin piilottamaamme pientä lapiota, jolla aina kaivamme kulleronjuuria kotiin vietäviksi. Niin teimme nytkin ja laitoimme lapion odottamaan seuraavaa käyntiämme, jos sellainen vielä tulevaisuudessa toteutuisi.

Niin oli kotitienoot tarkastettu ja valokuvattu, joten suunnistimme peltojen yli tien varteen, josta Putuksen auto meidät poimi kyytiin. Matkalla Käkisalmeen huomasin, ettemme olleet ainoita kotiseutumatkalaisia, vaan samoilla pölyisillä teillä ajoi useita Suomen rekisterissä olleita linja-autoja.

Käkisalmeen saavuimme hyvissä ajoin ennen ruokailua. Niin jäi aikaa käydä kaupungilla ostoksilla. Ruokailun jälkeen lähdimme kohti mökkikylää. Mat-

kalla joku rohkea poikkesi uimaan Laatokan laineilla. Perillä oli sauna lämmin, joten pääsimme huuhtomaan pölyt pois.

Yksitoista serkkua

Virkistyneinä kokoonnuimme yhteen kertaamaan päivän tapahtumia ja Karjalassa kun oltiin, niin lauloimme yhdessä Karjalan kunnilla... Ohjelmansuorittajia löytyi runsaasti, oli yksinlaulua, useampia tyttöduoja, runonlausuntaa, matkakertomus, poimintoja omaelämäkerrasta ja unohtamatta mainiota laulua ”Hei, tässä on Heikki” (kopio pikku G:stä).

Maastossa heinikossa

kävellessämme sepitimme pienen laulunpätkän. Sävel on ”Kaksi pientä elefanttia marssi näin.”

”Kaksi pientä karjalaisyttöä marssi näin aurinkoista tietä eteenpäin. Koska matka oli raskas niin, ottivat he mukaan serkutkin. Yksitoista serkkua marssi näin heinikkoista tietä eteenpäin. Koska matka oli hankala, ottivat he mukaan toisiilaisetkin!”

Illan vanhetessa ja juttujen harvetessa sovimme, että aamupala on klo 8 ja sen jälkeen lähtisimme kotimatkalle. Matkalla pysähdyimme Viipurin torilla tuliaisostoksilla. Minä olen ostanut joka matkalta rapuluudan, joka kestää juuri sen pari vuotta seuraavaan matkaan asti.

Raja ja tullimuodollisuudet sujuivat nopeaan tahtiin. Kotimatkan aikana meitä viihdyttivät arvoitusten ja vitsien kertojat. Kaisalla ja Heikillä oli hauskoja juttuja, joista paras kerrottiin viimeiseksi (en kyllä enää muista sitä). Lauloimme taas yhdessä ja erikseen, sehän meiltä käy.

Kun pääsimme Suomen puolelle, oli ensimmäinen pysähdyksemme Lappeenrannassa. Sieltä edelleen Taavetti-Iitti-Lahti-Riihimäki-Helsinki sekä pääte-asema Turku. Jotkut jatkoivat sieltä vielä matkaa omilla autoillaan kotiin. Omasta puolestani voin sanoa, että matka täytti kaikki odotukseni, ja uskon toisten olevan samaa mieltä kansani.

Lopuksi kiitän meidän matkavastaavaamme Juhania ja autonkuljettaja Hannu Putusta, kun taas jaksoitte järjestää meille mukavan matkan kauniiseen Karjalaan käen kukuntaa kuuntelemaan. Kiitos matkakumppaneille kivasta seurasta. Näin matkaamme muisteli

Toisiin tyttö

Kirjoittaja Sinikka Helander (takana) ja ensikertalainen kotiseutumatkalla Irja Herttuainen (sormi pystyssä) serkkunsa Elvi Miikkulaisen kanssa Karjalassa piknikillä.

Mökkimajoitusta Käkisalmessa kiiteltiin joukolla.

Eino Heikinmaan Lapsuusmuistoja-sarjan osa 13

Maatalousnäyttelyssä

Saaren pitäjän Kirjava-lassa järjestettiin maatalousnäyttely, kun olin noin 12-13-vuotias. Me vanhemman siskoni Aunen kanssa innostuimme asiasta ja saimme luvan lähteä Kirjava-alaan maatalousnäyttelyyn. Meillä taisi olla muutama Aunen tyttökaverikin mukana.

Matkaan lähdettiin jo aamuvarhain, sillä matkaa kertyi lähes 30 kilometriä. Oli kaunis kesäpäivä niin, että matka sujui aivan mukavasti outhoja maisemia katsellessa, sillä en ollut sielläpäin koskaan käynyt. Kun olimme lähtiessä saaneet hyvät ajo-ohjeet, niin hyvinhän sinne osattiin.

Perille saavuttuamme ostimme portilta sisäänpääsyliput ja läksimme näyttelykentälle ihmettelemään sitä tavarann paljoutta, jota siellä oli esillä. Siellä oli myös useita työnäytöksiä, joissa esiteltiin niin käntentaitoja kuin uusia työtapojakin. Minua ne eivät paljon kiinnostaneet, niin kuin ei myöskään eläinosastot, sillä kotieläimiä minä näin kotonakin.

Enemmän minua kiinnostivat kaikki koneet, niin suuret kuin pienetkin, etenkin moottorit olivat minun mielenkiintoni kohteina. Ja se oli mielenkiintoista, kun ne laitettiin vähäksi aikaa käymään. Oli siinä jos jonkinlaista papatusta, kun Olympia, Vikström ja Porilainen panivat parastaan. Taisipa olla vielä joku muunkin merkinen moottori, joka säesti vielä tätä musiikkia.

Lisäksi siellä oli myös uusia ja tehokkaita puimakoneita ja muitakin uutuuksia kuten äkeitä ja eri tilanteisiin sopivia auroja. Siellä oli esimerkiksi sänkikyntöön oma kevytrakenteinen jyrkkäsiipinen sänkiaura, kun taas nurmikyntöön sopi paremmin Fiskars 10. Nämä olivat nuorelle maataloudesta kiinnostuneelle pojalle mielenkiintoista katseltavaa.

Oli siellä nähtävänä traktorikin, joka tuntui kiinnostavan enemmän aikamiehiä kuin tämän ikäistä nuorta poikaa, sillä se oli piirretty hyvin tiiviisti niin, ettei pääsyt ihan lähellekään. Kaiken lisäksi se oli niin mahtava kone, ettei sitä meillä tulisi koskaan olemaan, joten se ei niin paljon kiinnostanut.

Eräaseen toiseenkin asiaan kiinnitin huomiota, kun huomasin, että erään teltan oviaukosta kurkistettuani sisään näin, että siellä näyttettiin jotain mustavalkoista elokuvaa. Samalla imettelin: ”Mitä tuo henkilöauto tuossa vieressä käy?” Sitteen huomasin, että sen toinen takapyörä pyöri ja pyörä ritti sellaista pientä pyörää, joka tuli sellaisesta pienestä möykystä, josta sitten

lähti kaksi johtoa sinne telttaan.

Tulin siihen tulokseen, että siitä tuli sähköä siihen koneeseen, jolla näytettiin sitä elokuvaa, koska vähän ajan kuluttua auto lakkasi käymästä ja ihmiset tulivat ulos. Olimme varmaan sellaisella paikkakunnalla, jolla ei ollut vielä sähköä, joten elokuvien näyttäjällä täytyi olla omat menetelmänsä, millä sai sähköä ja koneet pyörimään.

Kotiinlähtö alkoi kiinnostaa, kun näyttelykenttä oli tullut kierrettyä ja mainokset kerättyä, joita olikin kertynyt aika kassilliset kotiin viemisiksi ja siellä tarkemmin tutkittaviksi. Taidettiinpa siinä ennen lähtöä vielä käydä ostamassa pullo punaista limonaattia suunkostukkeeksi ja taidettiinpa siinä syödä viimeiset eväätkin, että jaksettiin ajaa jälleen kotiin. Kyllä siitä reissusta oli muistelemista pitkäksi aikaa.

Kaksi lääkärireissua

Olin noin kymmenen vuoden ikäinen, ja ehkä heikosta hampaiden hoidosta johdosta minulle oli ilmaantunut reikä johonkin perähampaaseen. Vaikka minulla oli hammasharja ja minun piti sillä harjata hampaat huolellisesti joka päivä, mutta sen huolellisuuden kanssa taisi olla vähän niin ja näin, taisi jäädä päiviäkin väliin.

Seurauksena oli, että hammasmato oli kaivanut reiän yhteen perähampaaseen, jota rupesi särkemään niin vietävästi. Kun mitkään äidin neuvomat lääkkeet eivät auttaneet, niin ei auttanut muu, kuin lähteä lääkärilie.

Läksimme äidin kanssa Lahdenpohjaan, jonne oli parhaat kulkuyhteydet. Sinne pääsi aamulla Ruuposen linja-autolla ja illalla takaisin. En tiedä, eikö siellä ollut oikein hammaslääkärinä, koska me nimme yleislääkäri Tiittaselle, joka oli äidilleni entuudestaan tuttu. Varmaan äiti ajatteli, että kyllä se hoitaa tällamöisenkin homman, ettei tarvitsisi lähteä etsimään erikoislääkärinä.

Hetken odotushuoneessa istuttuamme ovelle ilmestyi tukeva mies, pituuttakin hänellä tuntui olevan aika paljon. Mies näytti täyttävän koko oviaukon, kun katseilin häntä sieltä alhaalta tuolistani. Äitini esitti asian ja kysyi, voisiko tohtori sitä auttaa. ”No, katsotaan, mitä sille voidaan tehdä.”

Kun menimme sisälle tohtori istutti minut tuoliin ja pyysi avaamaa suun. ”Katsotaanhan, mitä sinne oikein kuuluu”, hän sanoi ja otti sellaisen litteän niin kuin silloisen jäätelötikun, jolla painoi kieltä, että näkisi paremmin suuhuni. Sitteen hän totesi vain: ”Kyllä-

hän siellä on aikamoinen reikä, että täytyy kai se sitteen ottaa pois niin heittää särkemisen.”

Hän otti puudutuspiikin ja pisti jotain ainetta hampaan juureen ja sanoi: ”Annetaan sen nyt puutua ensin vähän aikaa.” Hetken he siinä juttelivat äitini kanssa, samalla hän haki sopivia pihtejä, joilla nappaisi rikinäisen hampaani pois. Kun hänen mielestään puudutusaineen pitäisi jo vaukuttaa, hän otti pääni kinaloonsa ja käski avata suun niin, että hän saisi ne väärleukaiset pihdit sopivasti kiinni siihen hampaaseen.

Siinä vaiheessa, kun lääkäri otti kiinni siitä hampaasta, tunsin, että se ei ollut kuoleentunut, vaan sattui niin valtavasi. Pyristelin vaistomaisesti vastaan ja yritin jotain huutaa, mutta siitä ei tullut mitään, kun pihdit olivat suussa ja kiinni hampaassa. Lisäksi pääni oli tukevasti lääkärin kinalossa, joten ei siinä pojan räpistelyt paljon auttaneet.

Muistan vielä nytkin, kuinka yritin päästä irti sen lääkärin tiukasta otteesta, mutta pää oli kuin ruuvipenkissä. Ei ollut mitään mahdollisuutta päästä siitä otteesta, ennen kuin hammas oli poissa. Se oli nuorelle pojalle järkyttävä kokemus ”hammaslääkäristä”, mitä en unohda koskaan.

Äitinkin kertoi jälkeenpäin, kuinka hänelle teki pahaa, kun hän näki, kuinka minuun koski ja kuinka kiemurtelin päästäkseni irti sen lääkärin otteesta. Oli kuitenkin hyvä, etten päässyt irti siitä otteesta, muuten olisi ehkä jäänyt hammas ottamatta pois ja särky olisi ehkä jatkunut.

”Muistan vielä nytkin, kuinka yritin päästä irti sen lääkärin tiukasta otteesta, mutta pää oli kuin ruuvipenkissä.”

Se toinen lääkärireissu tapahtui muutamaa vuotta myöhemmin. Oli syyskesä ja olin poiminut herneitä, joita pistelin poskeeni. Ne tuntuivat maistuvan hyviltä. Ehkä niitä tuli syötyä tarpeeksi, kun jostain tuntemattomasta syystä kokeilin yhdellä herneellä, mahtuisikohan se minun korvaani. Mahtuihan se. Kun yritin ottaa sitä sormella pois, niin se painui vain syvemmälle ja syvemmälle ja sinne se jäi.

Vaikka tuntui vaikealta mennä äidille sanomaan, että minulta meni herne korvaan, niin pakkohan se oli tunnustaa. Äidin ensimmäinen kommentti oli: ”Ei kai se itsestään sinne mennyt.” No ei kai. Äitikin yritti sitä jollakin koukulla pois, muttei mitään mah-

dollisuutta ollut onnistua, joten taas oli lähdettävä lääkäriin.

Sammaleen nosto

Kun ikää ja voimia karttui, tuli minullekin lisää töitä tehtäväksi. Yksi niistä oli sammaleen nosto keväällä toukotöiden jälkeen. Rahkasammal oli erittäin hyvää kuiviketta navetassa, sillä se sitoi kosteutta itseensä erittäin paljon. Navetassa se vähensi nestemäisen lannan eli virtsan ajoa, mikä oli aika hankalaa, kun ei ollut kunnon kalustoa. Sitä käytettiin kuivikkeena aika runsaasti. Samalla se sitoi myös ammoniakkaa navetan ilmasta, joten ilma pysyi paljon parempana.

Sammaleen nosto eli kuokkiminen oli sammalturpeen irrottamista rahkakerkroksesta joko terävällä kuokalla tai sitten leveäteräisellä terävällä lapiolla. Irrotettuja sammalturpeita sanottiin leppeiksi. Työ oli raskasta, enkä minä poika siihen silloin vielä pystynyt. Se oli isän tai sitten jonkun muun aikamiehen hommaa.

Leppeitten kantaminen jäi minun ja jonkun toisen vastuulle. Ne piti kantaa haasioihin kuivumaan, ja yksin ei kerinnyt kantaa niin paljon, mitä kuokkija kerkesi kuokkimaan. Kuokkijakin kanto välillä leppeitä, jos ei ollut useampia kantajia.

Haasiat oli teline, jossa sammalia kuivatettiin. Ne oli rakennettu riu’uista. Ensin oli pystytetty vähän vahvempia tolppia noin kolmen metrin päähän toisistaan. Niihin oli kairattu kaksi tai kolme reikää noin puolen metrin välein. Reikiin taas oli isketty vahvat puutapit, joiden päälle asetettiin pitkät riu’ut, jotka ylettyivät tolpalta toiselle, yksi riuku tolpan kummallekin puolelle.

Haasiat ja leppeet

Riukujen päälle sitten asetettiin irrotetut sammalturpeet eli leppeet kuivumaan, riukupareja saattoi olla kolmekin päällekkäin. Ylimmäisille riu’uille minä en ylettänyt enkä jaksanut niitä leppeitä nostella, joten se jäi aikaihmissen tehtäväksi. Kun haasiat tulivat täyteen tai olivat kovin kaukana, asetettiin myös niitä kantojen ja männynkäkkyröiden nojalle ja niiden päälle kuivumaan.

Saatiinpa niitä joskus kuivalla alustalla latoa toinen toistaan vastenkin. Kuivuvathan ne niinkin aika hyvin, jos ei ollut kovin saateinen kesä, mutta ei niitä niin kuivaksi siinä saanut, joten latoon korjattaessa ne täytyi jättää aina päällimmäisiksi. loppuun kuivumaan.

Yksi sammaleennostopäivä on minulle erityisesti jäänyt mieleen. Oli erittäin lämmin aurinkoinen päivä. Alkukesä ei varmaankaan ollut ollut kovin lämmin, koska minäkään en vielä ollut polttanut auringossa selkääni, joten olin ilman pai-

Oi niitä aikoja entisiä ja lapsuusvuosia noita
Muistelmani alkavat aivan lapsuusvuosistani Kurkijoen Saareksen kylästä 16-vuotiaaksi nuorukaiseksi asti. 4.1.1942 sain kutsun IS-joukkoihin Kurkijolle, ja siitä alkoi Suomen armeijan palveleminen aina 23.10.1945 saakka. Nämä tarinat olen kirjoittanut aivan muistinvaraisesti, en ole mitään muistiinpanoja käyttänyt. Ne muutamät päivämäärät, jotka tästä löytyvät, on otettu teoksista, jotka on myös mainittu.
Eino Heikinmaa

taa. Paitaa en pitänyt senkään takia, että kun niitä sammalleppeitä sylissä kanto, niin paita olisi siinä kastunut. Nimittäin osa niistä leppeistä oli kosteita jopa märkiäkin niin, että ei siellä muuta vaatetusta tarvinnut kuin kengät jalassa ja jotkut uimahousut päällä.

Niinpä voi vain kuvitella, miltä iltapäivällä tuntui selässä, kun oli ollut koko päivän ilman paitaa, kun ei vielä puolenpäivän aikaankaan ottanut paitaa ylleen. Mutta kyllä jo iltapäivällä tuli mieleen lähteä hakemaan paitaa, mutta en ilenyt, kun en päivällä ollut totellut, kun oli kotona neuvottu ottamaan paita mukaan, etten polttaisi selkääni.

Ennen kuin oltiin illassa, en voinut enää yhtään kävellä niin, että aurinko olisi paistanut selkään, kyllä se niin kovasti poltti. Mutta ajattelin, että ken leikkiin ryhtyy, niin se leikin kestäköön. Kun tiesin, että illalla oli saunailta niin ajattelin, että kyllä se siinä sitten parani. Olin nimittäin kuulut yhdeltä meidän navetan rakennusmieheltä, että jos aurinko polttaa nahan selältä, niin paras lääke siihen on kunnon sauna ja erittäin kovat löylyt. Niin että kun se kerran oikein kirpaisee, niin siihen se sitten paranee eikä aristele pitkään.

Palaneen selän hoito

Kyllä minua se hiukan jännitti, että kuinkahan siinä oikein mahtaisi käydä, kun tavallisesti palaneella selällä ei sietänyt saunaan mennä ollenkaan saatikka sitten kovaan löylyyn, mutta joka tapauksessa saunaan täytyi mennä, sillä olin niin sammalkurassa, että ne joka tapauksessa täytyi käydä pesemässä pois. Sitteen alkoi tuntua siltä, että koko kroppa oli kuin tulella. Isä vielä kyseli: ”Mites selkä jaksaa?” Näki kai naamasta, että taisi hiukan selkää kirvellä, ja sitten vielä laski löylyvettä kiukaalle.

Silloin ajattelin, että täytyisi heti lähteä lipettiin, mutta ihme ja kumma, se selkä kuin turtui niin, että se sietämätön kipu ei tuntunutkaan aivan kestämatömältä.. Silloin totesin, ettei se rakennusmies aivan joutavia puhunut. Selkäkin parani suhteellisen hyvin niin, ettei tarvinnut sitä viikkokaupalla kärsiä. Nahka kyllä lähti koko selästä, siskoni olivat innokkaita nylkijöitä. Heistä oli hauskaa, kun sai vedellä kämmenenkokoisia levyjä, sa-

noivat tekevänsä niistä vaikka rukkaset. Sen päivän jälkeen täytyi ottaa vähän varovaisemmin aurinkoa, ettei palaisi uudestaan.

Nostettu sammalturve kuivui suhteellisen hyvin, mutta sikäli kuin muistan niin niiden korjuu tapahtui tavallisesti heinäkorjuun jälkeen ennen viljanleikkuun alkamista. Siihen jäi sellainen sopiva aika sammaleen tukkuamiseen eli sisälle kanton, edellyttäen että ne olivat kuivia, ja se taas riippui ilmoista. Mutta kyllä minun muistini mukaan sellainen väli aina tuli, että sammaleet saatiin korjuuseen.

Sapilaat

Sapilaat olivat paareja muistuttava kantoväline mutta paljon suurempi. Kantoriukujen pituus oli siinä neljän metrin paikkeilla ja siinä ihan keskellä oli noin puolitoista metriä leveä ja kaksi ja puoli metriä pitkä ohuista laudoista tehty harva kevytrakenteinen lava, jolle kuivat sammalleppeet sitten ladottiin. Noilla sapilailla sitten kannettiin leppeet sitä varten rakennettuun sammallatoon, jossa oli hyvin harva hirsiseinä, tai saattoipa olla vain nurkkatolpat ja pari sivutukea ja tietysti katto, jossa aika lailla pitemmät räystäät, jotka korvasivat vähän seinää.

Sapilaat oli rakennettu siten, että edessä kulkevala oli hyvin lyhyet kantovarret, joten siinä oli aina vahvin kantaja ja takana oli taas pidemmät varret, jossa pärjäsi vähän heikompiin kantaja. Toinenkin syy oli, minkä tähden takimaisella kantajalla oli oltava pidemmät kantovarret, nimittäin hänen täytyi nähdä eteen jalkoihinsa, mihin polkee, sillä maasto oli aina hyvin epätasaista.

Minusta ei vielä tuolloin ollut paljon apua kantamisessa, mutta latopoikana jo useana vuotena, sillä meidän sammalladossa oli niin kapea ja matala ovi, ettei ne kuormat mahtuneet siitä ovesta sisään ja toisaalta jos sisälle olisi jätetty sellainen paikka mihin nämä sapilaat olisivat mahtuneet, ei sinne olisi sitten mahtunut enää sammaleita. Sammalladon mitat olivat noin viisi kertaa viisi metriä korkeintaan. Siksi kantajat vain heittelivät sammaleet sisälle ja läksivät hakemaan uutta kuormaa.

Vätikän hiekoille mentiin näin leppoisasti v. 1932. Vasemmalta Eino Veijalainen, Liisi Tomminen, Miina, Pekka, Kerttu, Aune, Tyne ja Aili Veijalainen. Aune Niskasen kokoelma.

Terveisiä Vätikästä

Terveisiä meiltä riistetyltä synnyin- ja kotiseudultamme. Minulla oli vielä kerran tilaisuus kierrellä ja hyvästellä nuo rakkaat seudut. 13.-16.6.2005 Taunoserkkuni vuokrasi auton, ja meitä oli kahdeksan henkeä, jotka matkalle lähdimme. Asuimme Vätikässä ihan Laatokan rannalla ja sieltä käsin kiertelimme nuo neljä päivää Sortavalassa, Lahdenpohjassa, Helylässä, Ensossa, Antreassa, Käkisalmissa, Räisälässä, Hiitolassa, Kurkijoella jne. Kivisalmissa ylitimme Vuoksenkin.

Maisemat olivat luonnon puolesta vähän masentavia. Valkeana kukkivat koiranputket ja jättiläisputket olivat levittäytyneet jokapaikkaan. Onneksi Kurkijoella ja Sortavalan mennessä näimme tienvierillä kulle-roita. Niissä maisemissa, joissa ei ole enää lehmiä eikä lampaista eikä viljaa, on tuo jättiputki ja koiranputket yllanneet kaikki aukeat. Oli helppo jättää hyvästejä noin vieraan näköiseen entiseen kotiseutuun.

Halusimme vielä lähteä Vätikän hiekoillekin. Vuonna 1991 olimme viimeksi viettäneet siellä kokonaisen päivän. Lapsuuden ystäväni Vuokkokin oli ollut miehensä kanssa silloin mukana. Uimme ja otimme aurinkoa, ja Liisa keitti kalasoppaakin Turusta mukaansa ottamistaan tarpeista. Meillä oli tilai-

suus unohtaa koko paha maailma ja nauttia se päivä lapsuuskesiemme muistoissa.

Yllätys. Yllätys. Kun ajoimme Kojonsaarta kohti, näimme, että Kojon rannan kapeimpaan kohtaan oli tehty autotie, joka vei Kojonsaareen. Jo kaukaa näimme, että siellä seisoi Niinimäen auto. Sinne oli siis muitakin tullut, ehkäpä Loimaalta asti.

Juuri siinä kohdassa, johon tie oli tehty, tulikin vastaamme tuttu mies. Kiiskin Erkin kanssa lyötiin siinä kättä, ja minä kysyin, oliko tie hyvä. Erkki oli kävellyt sen ja vakuutti, että se oli autolle kunnossa. Niinpä uskalsimme lähteä liikkeelle. Tauno vei meidät autolla ihan hiekkojen toiselle rannalle, missä se Veikkolaisen Paviljonki oli ollut. Sovimme, että Tauno ajaa auton takaisin lähtöpaikkaan ja me kävelemme rantaa pitkin.

Olimme viimeksi olleet Vätikän hiekoilla vuonna 1991. Jo silloin näimme, ettei sitä hiekka-aukeata ollut enää paljon. Noin kolme metriä korkeita puita kasvoi koko alueella. Niin nytkin, mutta Laatokan vesi oli niin korkealla, että puut kasvoivat ihan vedessä. Kävelimme sieltä kuivin jaloin Hiidenmäen viertä sinne saunarannalle ja sieltä rantaa pitkin autolle Taunon luo.

Se oli elämys. Kiiskin Erkki oli kuullut, että uusi

Vätikän hiekkojen omistaja on teettänyt sen autotien ja aikoo rakentaa saareen Kylpylähotellin. Olen todella iloinen, että jaksoin käydä siellä vielä jalan vanhoja kesiä muistellen. Tien alkupäähän oli laitettu korkea portti, mutta se oli sillä kertaa auki, joten siitä pääsimme kulkemaan.

Korkea portti on silläkin tiellä, jonka kautta olimme aikaisemmin kulkeneet Kojon pihan kautta, mutta se on nykyään visusti lukittu. Ennen sotia oli meidän perheelle jokakesäistä Vätikän hiekoilla oleskeleminen. Useimmiten menimme sinne Juvosen moottoriveneellä. Meillä oli aina sukulaisia kesävieraina mukana. Se vesimatka Kurkiniemen kautta oli ihana. Omalla autolla menimme maata myöten silloin, kun ei ollut vieraita. Meillähän oli iso perhe. Meitä lapsia oli jo seitsemän. Isällä oli seitsemän hengen auto, johon vain perheemme mahtui. Meillä oli Vätikässä sukulaisia, joihin maataloihin isä saattoi sovitusti viedä meidät pienemmät lapset eli neljä tyttöä jo edellisenä lauantaina ja hakea viikon perästä pois.

Nukuimme aitassa ja saimme ruoan talosta ja päivät olimme hiekoilla. Tuossa hiekka-aukealla oli kaksi lampea. Toinen oli niin matala, että lapset voivat siinä uida ja toinen syvempi aikuisia varten, joten siellä oli kolmea eri lämpöistä vettä.

Pienimmässä oli vesi kuin "keitettyä" ja toisessa "lam-messa" viileämpää ja kahden puolen hiekkaa järven puolella oli tuulista ja viileämpää. Kasvettuamme isommiksi tytöiksi uimme aina järven puolella ja jopa lähisaariin.

Jyrkkäkallioinen Hiidenmäki rajoitti hiekalta toisessa reunassa ja pienempi mäki, millä puolella oli se Paviljonkirakennus, ja toisella puolella sauna. Siellä oli vähän mustikoitakin.

Jatkosodan aikana vuonna 1943 olimme me pikkulotat ja sotilaspojat siellä yhteisellä leirillä. Osa tytöistä nukkui siellä saunalla ja osa huvilarakennuksen vintillä. Olimme Heleniuksen Hiljan kanssa siellä pikkulottien ohjaajina. Meidän piti olla siellä koko viikko, mutta osa tytöistä sairastui ja meidän piti lähteä kesken pois. Ilma oli hyvin viileä ja tuuli kova. Pojat jäivät jatkamagn leiriä. Muistan, kuinka yritin uida siinä kovassa tuulessa, muttei se mitenkään onnistunut. Seisoin rannassa selkä järvelle päin vettä vain nilkkoihin asti. Kun vaahtopää aalto tuli, se nousi pääni yli ja kaatoi minut mahalleen. Silti niistä muutamista päivästä siellä jäivät ihanat muistot. Siinä sai unohtaa sodan kauhut.

Koko tämänvuotinen retkemme oli kaikin puolin onnistunut, vaikka olinkin jo vuonna 2003 Kurkijoelle hyvästii jättänyt ja sanonut, etten sinne enää lähtisi. Kaipuu on sinne kuitenkin ollut niin kova, että tämä kerta oli 16., kun ylitin tuon meille väärin tehdyn rajan.

Jokainen matka on kannattanut. Nyt ne kaikki muistot kultautuvat lisää. Vielä nytkin 79-vuotiaana jaksoin Vätikässäkin niin paljon kävellä. Muistoista aika rakentaa lisää lohdutusta.....

Valokuvistani yksi kokonainen 24 kuvan rulla meni pilalle. Rulla valottui sitä kamerasta pois ottaessani. Se oli mennyt poikki, ja siinä menivät kaikki Vätikän hiekoilla otetut, Kurkijoen kirkolla otetut ja monet muut kuvat. Vaikka kuinka harmittaa, ei mitään ole tehtävissä. Paitsi jos lähtee vielä kerran. Muistoissa viihtyä

"Lopotin tyttö"

Alpo Sailon veistämä Runonlaulajan patsas Sortavalassa. "Katselen mennyttä aikaa, näen tulevat ajat. Näillä ymmärän nykyhetken." Valokuvannut Aune Niskanen kesäkuussa 2005.

Kojonsaareen aletaan rakentaa

Lappeenrantalainen päivälehti Etelä-Saimaa kertoi näyttävästi maanantain 11.7. numerossaan uusista tuulista Venäjällä. Otsikko oli Lomarakentaminen uhkaa Laatokan saaristoa. Komein värikuvien kuvitetun ja lähes kahden sivun verran palstatilaa saaneen jutun pääasiallisena antina oli, että Venäjä on alkanut vuokrata Laatokan saaria yksityisille kansalaisilleen.

Esimerkkinä ensimmäisistä vuokrauskohteista mainittiin Kurkijoella Vätikän hiekat sisältävä Kojonsaari. Lehti kertoo, että lahdenpohjalainen liikemies Mark Kogan on hankkinut Kojonsaaren haltuunsa Venäjän valtiolta 25 vuoden vuokrasopimuksella.

Kuten Aune Niskanen viereisessä kotiseutumatkakertomuksessaan mainitsee, on Kojonsaareen viime syksynä rakennettu pengerretty tie ja silta. Saarta halkoo noin kolmen kilometrin verran yksityistietä, jota reunustaa sähkötolppien rivistö.

Rakennustöihin ei vielä ole päästy, mutta Koganin tarkoituksena on rakentaa saareen alkuun ainakin 12 huvilaa. Hän on kuitenkin luvannut, että mökit eivät tulisi ihan rantaan ja yleistä rantaa jäisi asutuksesta huolimatta kaiken kaikkiaan 300 hehtaarin suuruiseen saareen. Yleinen ranta olisi myös tarkoitus varustaa leirintäalueen tapaan.

Rakennushankkeesta ollaan oltu hissukseen, mutta huhuja metsäkaupoilla rikastuneen Koganin suunnitelmista ja hankkeesta tietienkin liikkuu. Tällä hetkellä näyttäisi siltä, että Kojonsaareessa pääsisimme myös me suomalaiset jatkossakin käymään. Autolla voivat saareissa kulkea ainoastaan yksityistien omistajan luvalla.

Ei tietenkään ole ihme, että noin hienoille paikoille halutaan rakentaa. Jos alue olisi Suomen, siellä ei olisi pientäkään asumatonta tai muuten käyttämätöntä aluetta.

Voimme itseksemme tai keskenämme miettiä, kumpi on pienempi paha, yksityistäminen, jolloin paikoista pidetään huolta, vai kaiken jättäminen silleen, jolloin kuka ei välitä eikä siivoa paikkoja.

Vätikän hiekoilla vuonna 1932. Vielä tuolloin hiekoilla ei kasvanut puita tai ruohoa. Lapset ovat peittäneet itsensä lämpimään hiekkaan. Takana Hiidenmäki. Aune Niskasen kokoelma.

Vätikän hiekkarannassa saunan edessä vuonna 1932. Aune Niskasen kokoelma.

Karjalan Liitto on nimennyt tämän ja ensi vuoden teemakseen Karjalaisuuden eli Karelianismin. Tähän teemaan antavat ”eväitä” suurelta osin talvisodan vaiheet. Suuret määrät sotilaita näki Karjalan omin silmin näissä merkeissä. Moni poika myös sulki silmänsä viimeisen kerran Karjalan tanhuvilla. Sydämeni lämmöstä nousee kiitos kaikille sen aika-

kauden henkilöille, myös kotirintaman ihmisille ja nykyisille sotaveteraaniveliille ja –sisarille. Talvisota. Se on monesti kuultu sana ja se on kuin virstanpylväs monelle asialle, ei vain meille karjalaisille, vaan koko Suomen kansalle. Jos me karjalaiset ja muut siirtoväki jouduimmekin lähtemään kotiseuduiltamme lähes tyhjin käsin, päädyimme silti omaan

Karelianismi

maahamme ja oman kiellemme pariin. Ainoastaan ruotsinkielinen seutu ”säasettiin”, ettei kulttuuri pilaantuisi siirtolaisten vuoksi? Niistä ajoista on jo kulu-

nut 65 vuotta. Monilta on evakkotie kuljettu loppuun. Moni silloinen nuori sotilas taistelee nyt veteraanina silloin saamiensa kolhujen kanssa. Heiltä ei talvisota ole vieläkään loppunut, siitä muistuttaa sairaus koko loppu elämän ajan.

Mutta olkaamme kaikki kiitollisia vapaasta isänmaastamme. Kaikki me tuon aikakauden eläneet ihmiset voimme viettää ”talvisodan muistotilaisuutta”, sillä jäihän tuo kallein, VAPAUS, jäljelle. Vapaassa maassamme voimme viettää jokseenkin turvallisesti omia muistotilaisuuksiamme (juhliksi en ainakaan minä niitä kutsuisi). Niin, sen karelianismin

voi löytää juuri näistä muistotilaisuuksista, joita on pitkin vuotta vietetty kautta maamme. Loppuun lainaan Adolf Ehrnroothia: ”Suomi on hyvä maa asua, ja sen parhaat puolustajat ovat suomalaiset.” Pitkää ikää ja terrorivapaita vuosia isänmaallemme.

Aino Koppi
Noormarkku

Kissankellot

Kotipellon pientareen kissankellot niin heleän säveleen soitti, kumahtavan äänen suuren sellon se kirkkaudellansa voitti.

Siinä se kaunis kissankello soitteli kielin herkin, meille se antoi jokaiselle tervetuliaismerkin.

Tuulessa heilahti kissankello helisten tiukujen lailla, soitteli laidalla kotipellon tutuilla Karjalan mailla.

Reunalta pellon korvani kuuli sinikellon hennon äänen, mieleni silloin soimaan luuli taivaanharppujen jääneen.

Kauniina kukkivat kotipellot niin kuin silloinkin ennen, kun soitteli siniset kissankellot meille aina tullen, mennen.

Terttu Ketola

Hymyä huuleen

Valmistin ruokaa ja käskin viisivuotiaan poikani kerätä sillä välin lelunsa. Hän ei totellut. Kun kysyin syytä, hän vastasi, ettei häntä huvittanut. Sanoin tuskastuneena: ”Missä sinäkin olisit nyt, jos minua ei huvittaisi laittaa ruokaa?”

Poika mietti hetken ja sanoi: ”Ravintolassa.”

Kohota kätesi

Kohota kätesi vielä kerran, ennen kuin jätät Karjalan, Sinä ristiä kantava mies.

Lue siunauksesi itkien yli Laatokan laineitten, ylitse Valamon, Sortavalan, Käkisalmen, Kurkijoen ja Hiitolan.

Siunaa Äänisen aallot ja Vienanmeren rannat, sillä Jumalan rakkaus on puolueeton.

Kohota kätesi vielä kerran ja usko rukouksesi liikuttavan sitä kättä, joka liikuttaa koko maailmaa.

Heimo Suontausta

Oy Ford Ab:n toimitusjohtaja Hannu Pärssinen kävi Loimaalla luovuttamassa Ford Excellence –kilpailun palkinnon Mellilän Auto Oy:n edustajille.

Mellilän Auto palkittiin

Loimaalaiset Ford-kauppiaat jatkavat hyviä esityksiään, olipa kyse sitten myyntimääristä tai palvelualltiudesta. Eurooppa Ford mittaa erilaisin tavoin piirimyymälöitään ja näiden henkilökuntia ja sitten tietenkin palkitsee, kun siihen on syytä. Loimaalla Ford-merkkiä autoja myy nykyään Mellilän Auto Oy ja se seuraa edeltäjänsä Auto Suvilaa palkintojen tiellä. Tors- taina 7. heinäkuuta Oy Ford Ab:n toimitusjohtaja Hannu Pärssinen kävi Loimaalla luovuttamassa viimeisimmän pystin toimitusjohtaja Kalevi Kivistölle ja varatoimitusjohtaja Hannu Hutkalle. Ford Excellence –kilpai-

lu on Eurooppa Fordin vuosit- tain järjestämä. Tässä kil- pailussa Mellilän Auto si- joittui kolme parhaan jouk- koon viime vuonna. Suo- meen palkintoja jaetaan joka vuosi viisi kappaletta. Myymälöitä on kaikkiaan 44. Mellilän Auto otti myyn- nin lisäksi Fordin huolto- ja korjaamopalvelut itselleen, joten 1.7. alkaen liike on ol- lut täyden palvelun liike. Tarvetta palveluun on ilmei- sesti ollut, sillä ensimmäise- nä päivänä varattiin kaikki- aan 150 huoltopalvelua. Kaikkien huollon varannei- den kesken arvottiin aito Ford-polkupyörän, jonka voitti Mervi Mattila Pöyty- än Auvaisista.

Vanhain tanssit

Saimme papan kanssa vielä vanhoilla päivillämme kokea miellyttävän tapahtuman. Tyttärentyttäremme kutsui meidät helmikuussa katsomaan ”vanhojen” tanssia. Pappa sai vielä kunnian tanssia sukulaisvalssin, ja sehän oli hänelle mieleen. Siellä katsomossa istua nökötimme ja ihailimme nuorten komeaa ”vanhojen” rivistöä. Kaikki nuoret olivat kauniita, ryhdikkäitä, hienoissa vaatteissa. Riittää meille oikeasti vanhoille hautaan panijoita. Opettajat olivat hyvin treenanneet nuoret. Tanssit olivat näyttäviä. Oikea orkesteri kruunasi tapahtuman. Lukion rehtori piti

Minna Anna Virta hymyilee ”vanhana” kavaljeerinaan Mikko Keskinen.

mukavan puheen: oli kuulemma jo 17. kerta, kun Mäntsälän tosi vanhatkin kutsuttiin katsomaan ”vanhojen” tanssia. Koska tytöt olivat enemmistönä lukiossa, olivat sulhot, kaverit ja

kylänmiehet tulleet apuun kavaljeereiksi. Se oli oikeata kansan kulttuuria. Meille tuli iloinen mieli ja hyräilimme ”Kehrää, kehää, tyttönen, huomenna saat sinä sulhasen”. Ollaan

me vanhatkin tanssittu marSSIPoloneesia koko elämä. Maailma muuttuu. Yhtenä talvisena pyhänäkin marssittiin kirkosta valssin tahdissa pois.

Anna

**Tervetuloa tutustumaan
karjalaiseen perinteeseen!**

Kurkijoki-museo

Kojonperäntie 446,
32260 KOJONPERÄ
www.kurkijoki.fi

Avoinna
kesäviikonloppuisin
klo 12-16,
muulloin sopimuksen
mukaan.

Yhteydenotot:
Antti Eklund,
puh. (02) 767 6108
tai Eino Vepsä,
puh. 0500-875 211

MAAN MAINIOT MASINISTIPÄIVÄT

Loimaan Haaralla la-su 23.-24.7.2005 klo 9-17

Ohjelmassa mm: maamooottoreita n.50 kpl, **höyrykone**, vanha raamisaha, vanhoja autoja ja traktoreita. *Entisiä työtapoja ja -näytöksiä mm. savenvalaja, veitsenhioja, puusorvari, seppä, pärekopantekijä, vihrantekijä, salaojantekijät, moottorisaha-taiteilija...* Näytteillä on kahvimyllyjä, työkaluja, kotieläimiä

LÖYLYNHEITTOKILPAILU

Kenttäkeittiöstä makoisaa soppaa

VANHANAJAN HARMONIKKATANSIT

Merran suulissa la klo 20-01.
Yhteislaulua iltanuotiolla.

Opastus 9-tieltä. Tied. p. 0500-537 288.
Liput: päivälippu 5 €, lapset 1 €, alle kouluikä. ilmaiseksi, iltalippu 5 €, päivälipun ostajalle tanssilippu 2 €
Järjestäjinä: Loimaan Kulttuuritoimi, Loimaan PVY, Loimaan 4H-yhdistys, Saviseudun Harmonikkamiehet.

MUISTA!
Lahjaksi
**KURKIJOKI-KIRJAT
VIIRIT JA VAAKUNAT**

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei muoveja eikä epäorgaanisia aineita. Englannin MTV:n valinta Suomen edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.

Asu terveellisesti, hengitä vapaasti unelmiesi talossa, Erlund-talossa!

MELLILÄN HIRSITYÖ

Ysitie 345, 32300 MELLILÄ
Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com

Niittyleinikki

Värin auringoltako
saanut lienet,
kun aamuun avasit
kukkasi pienet?
Koko pientare keltaisena
hohti,
kukkasi kohotit valoa
kohti.

Miten kauniina pisara
kasteinen
kuin helmenä terälehtien,
ihan timantin lailla
loisti.
Se kauniin värisi
keltaisen
kastepisaran pinnalla
toisti.

Siitä kukkasi kauniin
keltaisen
minä kukkakimppuuni
taitoin,
ja joukkoon muiden
kukkasi
sinut väriläiskäksi laitoin.

Terttu Ketola

Kesän 2006 kotiseutumatkat varattavissa

puh. (02) 486 5880 tai
0500-531 905

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. riisi
2. ilmanpainetta
3. Aleksis Kiven
(Nummisuutarit-
näytelmässä)
4. empatia
5. ei ole (vuodesta
1988 lähtien)
6. punkit
7. patriarkka
8. Turkuun ja Viipuriin
vuonna 1689
9. jalopeura
10. kolme

LOIMAAN VIIALAN KONDITORIA-KAHVIO

Kauppalankatu 2, puh. 763 2001
Avoinna: Ma - pe 8.30-17

Erikoishammasteknikko

EHT-
liiton
jäsen

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

Äijänkanto Aamiasmajoitus

Pirkko ja Pekka Riikonen
Tyryntie 3, 21800 KYRÖ
(02) 486 0578, fax 486 0568,
gsm 040 502 3615
Valtatie 9:n varrella n. 34 km
Turusta, 140 km Tampereelta

Huoneissa yöpymistilaa 6-8 hengelle.
B&B aamiaismajoitusta. Kahvipalvelut
ryhmille. Sauna- ja kokoustilat. Luon-
topolku. Polkupyöriä vuokrattavana.
Lankojen kasviväjäystä

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA

LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. 7622 950,
Oikokatu 3

Avoinna: ma-pe 10-17.30 la 10-14.00

LAATUA EDULLISUUTTA AMMATTILAISelta

- Kellohuoltopalvelu
- Käsikaiverrukset
- Konekaiverrukset
- Korukorjaus/
kivi-istutustyöt
- Sormuksien
valmistus
- Ja nyt myös
lasikaiverrus

KAIKKI PAIKAN PÄÄLTÄ

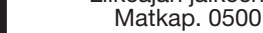
KELLOLIKE

Juhani Lankinen Ky

Kauppalankatu 2, Loimaa

Puh. (02) 763 2760

(Kaupungintalossa vastapäättä)

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäättä Loimaan
Aluesairaala

Asianajaja

ASIANAJAJA

on asianajajaluetteloon hy-
väksytty lakimies, jolla on
säädetty kokemus ja taito.
Asianajajan toimintaa valvo-
vat Asianajajaliitto ja oikeus-
kansleri. Asianajotoimistot
hoitavat myös maksuttomia
oikeudenkäyntejä ja oikeus-
turva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari

Julkinen kaupantavhivistaja

Kauppalankatu 9-11 B, Loimaa

p. (02) 762 2888, fax 762 2313

heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

Asianajaja,

varatuomari Jari Heikman

varatuomari Kaarina Nylamo

varatuomari Katri Nieminen

Turuntie 8-14, II krs. Loimaa,

puh. (02) 762 4400, fax 762 1301

jari.heikman@aatsto.inet.fi

www.heikman.com

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU

Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700

Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

HAUTAKIVET

Vuodesta 1921
luotettavaa ja yksilöllistä
palvelua

LOIMAAN KIVI

PUHELIN (02) 760 511

Kesä- juhlatarjous!

Kestotilaajalle loppuvuoden
numerot hintaan **12** euroa

Palauta allaoleva kuponki kirjekuussa osoitteella:
Kurkijokelainen Koulukuja 7, 32200 Loimaa

Tilaan Kurkijokelaisen

Kestotilaajalle loppuvuoden numerot hintaan 12 euroa

☐ Itselleni

☐ Lahjaksi

Lehden saaja:

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Lahjatilauksen maksaja:

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Päiväys ja
allekirjoitus: _____

Tarjoukset voimassa: perjantai – lauantai 22.-23.7.2005

Meiltä kaikki löytyy!

Snellman
Maustettu grillikylki
n. 1,1 kg/rasia

3,99
kg

HK Camping
grillimakara
500 g (3,00 kg)

150
pkt

Atria Maustettu
broilerin koipipala
600 g (3,32 kg)

199
rasia

Valiojäätelö
Pingviini-tuutit
6 kpl 420 g (6,64 kg)

279
pkt

SPAR

Naudan
jauheliha
400 g (4,98 kg)

199
rasia

SPAR

Toffee
vohvelipala
250 g (7,16 kg)

179

SPAR LOIMAA
Kauppias Sami Toivonen
puh. (02) 763 6850
ma - pe 7-21, la 7-18, su 12-21

Ruokakauppa
Sinun makuusi

Atria Marinoitu
porsaan pihvifilee
n. 800 g

895
kg

Valio Polar 5 tai
Polar 15 juusto
600-700 g (9,98-8,56 kg)

599
pkt

SPAR
5+1
kaupan päälle

Osta viisi Spar-tuotetta saat
yhden seuraavista
Spar-tuotteista kaupan päälle:
Kaurakeksi tai Suodatinpaperi 1x4.

Voimassa
18.-24.7.2005

Tuoretta & raikasta

SUOMALAINEN
KUKKAKAALI

140
KG

Alko
762 2062

nonstop parturi
040-765 7028

Naisellista muotia
-Loimar-
762 2848

Kahvila
762 4432

LOP-
Kultapiste
763 2150

Olga
762 1413

Ritvan
ja Olin
Eines-
keitit
76368520

